

De bloem op de rots

door
IDA KELLER

NIJKERK, G. F. CALLENBACH

De bloem op de rots

door

IDA KELLER

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

hield zij een kind aan haar borst gedrukt.

HOOFDSTUK I.

Na bangen nacht.

Wij bevinden ons op de westkust van Schotland. De toppen der heuvels teekenen zich scherp af tegen den donkerblauwen hemel. En de rotsen schitteren met gouden gloed in de stralen van de uchtendzon. Terwijl de zee zelve in de verte een effen spiegel gelijk, rollen dichterbij de nog wit beschuimde golven zacht-kens aan en breken tegen de kust. Dat is het eenige geluid, hetwelk in dit morgenuur vernomen wordt. Overigens heerscht rondom een plechtig zwijgen.

Toch heeft in den nacht, die ternauwernood voorbij is gegaan, een verschrikkelijke storm gewoed en diezelfde, nu zoo rustige watermassa heeft gebruld en geloeid als een akelig getergd monster. De golven, welke thans zoo vredig voortrollen, geleken reusachtige, opgezweepte gevaarten, die alles wat hun in den weg kwam met vernieling bedreigden. En in wilde, zwarte massa's joegen daar boven de wolken voort; maan en sterren hielden zich verborgen, als sidderden zij bij den aanblik van het schouwspel omlaag.

Want daar, te midden van storm en nacht, raakte een eenzaam, wanhopig tegen de elementen worstelend schip het stuur kwijt en werd een speelbal der woedende elementen. Er knalden schoten en noodseinen

werden aangestoken, maar de wind woei de lichten weder uit. Duidelijk kon de kustwacht het angstgeschrei vernemen, dat af en toe boven het stormgebulder uit klonk.

In allerijl kwamen er mannen ter redding bijeen. De visschers in hun huizen hadden de noodschoten gehoord en spoedden zich naar het strand. Wel joeg de storm hun het zilte zeeschuim in het gelaat, maar daarop gaven zij geen acht. Een korte beraadslaging was voldoende om een boot in zee te brengen en met de noodige koppen te bemannen. Zonder aarzelen waagden de dappere lieden zich in de kaken van den dood om anderen te helpen. Geen oogenblik schroomden zij den strijd met de verraderlijke machten. Maar nog eer zij het schip konden bereiken, stootte het op een onderzeesche klip en begon te zinken. Tevergeefs hadden de moedige redders hun leven gewaagd.

Aan het strand was men inmiddels niet werkeloos gebleven. Een tweede boot was daar in gereedheid gebracht. De noodige touwen en reddingboeien waren ingeladen, — zwijgend, maar snel. Toen, na een oogenblik van eerbiedig opzien naar boven, stak ook deze boot in zee. Maar nog was zij geen twee meter van de kust verwijderd, of daar weerklonk, uit de richting van het geteisterde schip, een vreeselijk gegil, dat plotseling verstomde. Die stilte was nog ijzingwekkender. Geen noodsein werd meer ontstoken, geen schot meer gelost. De verwoesting was volkomen.

Toen de morgen begon te lichten, was daar in den ganschen wijden omtrek van het schip niets meer te zien. Alle opvarenden, passagiers en bemanning, hadden hun graf gevonden in de golven. En dat zoo

dicht bij de kust. — De reddingbooten waren teruggekeerd en de bemanning naar huis gegaan om droge kleeren aan te doen; ze hadden geen drogen draad meer aan het lijf.

En thans beschijnt de morgenzon het tooneel van zooveel verderf en verwoesting. Zij kust met haar stralen de koppen der verraderlijke, met wit schuim bedekte, groene golven, als ware zij tevreden over het vernielingswerk van den nacht. Er is nu geen spoor van eenig menschelijk wezen in den naasten omtrek te ontdekken. Heel in de verte vertoonen zich een paar witte zeilen, helder afstekend tegen de donkerblauwe lucht.

Op eenigen afstand, in een dal, ligt het dorp, aan de eene zijde door dicht geboomte, aan de andere door een rivier begrensd, waarin zich de groene heuvels weerspiegelen en waarboven zeemeeuwen vroolijk fladderen. Dicht langs den oever der rivier staan enkele elzeboomen, wier toppen zachtens door den morgenwind bewogen worden.

Het dorp ontwaakt nu uit de nachtrust. Velen der bewoners, die er reeds kennis van dragen, dat de storm een schip heeft doen zinken, begeven zich naar het strand om te zien, of er niet nog iets van dat schip valt waar te nemen. Doch men ziet slechts eenige stukken wrakhout, die de zee heeft aangespoeld. Dat is alles.

„Welke boot is het geweest?” vraagt een vrouw aan een man, die dicht bij haar staat en tot de kustwacht behoort.

„’t Moet een Noorsch schip, de „Hercules”, een schip met landverhuizers, zijn geweest, op weg naar Amerika,” antwoordt de ondervraagde. „Het moest

dezer dagen onze kust passeeren. Maar nu blijkt het dichterbij geweest te zijn, dan verwacht werd."

„Vreeselijk!" zegt de vrouw, met een huivering. „En zijn al die menschen omgekomen?"

„Ja, dat moet wel," antwoordt de man opnieuw; doch als hij nog andere mededeelingen wil doen, treden een drietal mannen op hem toe, waarvan een tot hem zegt: „Het is de „Hercules" uit Noorwegen; er is een plank aangespoeld, waar het op staat. Verder hebben wij nog eenige kleedingstukken en een paar rieten stoelen opgevischt. Wij gaan nu naar de rotsen op onderzoek uit. Alles wat aanspoelt, moet bijeenverzameld worden. Er is reeds bericht verzonden van het voorgevallene en de reederij, die het schip heeft uitgezonden, zal wel spoedig van zich doen hooren."

„Met man en muis vergaan!" zegt nu een ander. „'t Is vreeselijk om in te denken, dat al die zielen zoo plotseling en onverwacht, misschien onvoorbereid, de eeuwigheid zijn ingegaan. Er zullen wel heel wat lijken aanspoelen, denk ik."

„Moge God de arme zielen genadig zijn!" spreekt nu de derde man. „Wij zullen de dooden een plechtige begrafenis geven en Dominee moet een lijkdienst houden."

„'t Is haast niet om te gelooven," merkt weer de eerste op, „dat zulk een schoone morgen is voorafgegaan door zulk een bangen nacht. Maar dit heeft ons iets te zeggen. God wil, dat wij steeds bedenken zullen, dat dood en leven, dat tijd en eeuwigheid vlak naast elkander liggen. Die les wordt maar al te veel vergeten."

HOOFDSTUK II.

Moederliefde.

Terwijl dit gesprek op dien vroegen zomermorgen aan het zeestrand werd gevoerd, bewoog zich een ranke boot dicht langs den oever op de rivier. In die boot bevonden zich een vijftal mannen van verschillende leeftijd. Een van hen was een oud man met zilverwit haar en langen grijzen baard, wiens van rimpels doorploegd gelaat getuigde, dat hij den strijd met de elementen niet gewoon was te ontwijken. Drie anderen waren van middelbaren leeftijd, terwijl de laatste, met hen vergeleken, nog jong moest heeten. Hij kon hoogstens vijf of zes en twintig jaar zijn. Zij waren echter allen als visschers kenbaar aan hun kleeding.

De mannen waren blijkbaar nog diep onder den indruk van de aangrijpende gebeurtenis, die in dien nacht had plaats gehad; niemand van hen had de laatste oogenblikken een woord gesproken, eik was met zijn eigen gedachten vervuld. Zij wlieden de rivier afvaren, die zich hier in de zee uitstortte, ten einde langs en tusschen de vele rotsen, welke de kust omringden, naar overblijfselen van het gezonken schip te zoeken.

„Peter Drummond,” zeide eindelijk de oude man die aan het roer zat, tot den jongste van de vier, „roei eens naar gindsche groote, puntige rots.” En terwijl hij, met de hand boven de oogen, onafgebroken in de aangeduide richting tuurde, vervolgde hij: „Het is, alsof ik daar iets zie liggen.”

De andere mannen deden nu ook hun best om iets te ontdekken, maar niemand durfde met zekerheid zeggen, dat er wat lag; alleen Peter Drummond roeide rustig door. Iets later echter werd een zacht, klagend geluid vernomen, dat de zeewind van den kant der rots naar hen scheen over te dragen. Peter Drummond begon nu harder te roeien en de oude man hield met vaste hand het roer. En ja! het geluid werd steeds duidelijker te onderscheiden; slechts nu en dan hield het even op. Eindelijk was de rots bereikt. Peter liet eerst zijn makkers uit de boot stappen en legde haar daarna vast. De oude man was niet zoo vlug meer, maar de anderen begonnen dadelijk het steile gevaarte te beklimmen. Het zou voor een gewoon mensch een gevaarlijke tocht zijn geweest; onze visschers waren er echter wel aan gewoon en letten er niet eens meer op. Michiel Thorn bereikte het eerst de plek, welke de stuurman hun aangewezen had.

Op een kleinen afstand ontwaarde zijn oog bij het klimmen iets, dat hem ontzet deed stilstaan. Hij nam zijn muts van het hoofd en bleef eerbiedig zwijgen. Toen de anderen hem hadden ingehaald, ging hij een weinig ter zijde, om ook hun een blik te gunnen. En zij waren niet minder verbaasd en ontroerd dan hun kameraad; want een paar schreden van hen af lag een doode op de rots, — een jonge vrouw. Zij lag daar in gekromde houding en in haar verstijfde armen, dicht aan haar borst hield zij een kind gedrukt, een zuigeling van slechts eenige maanden. Met de eene hand hield zij nog het hoofdje als ter bescherming omvat. En het kindje leefde nog; het schreide.

Is er een grootere liefde denkbaar, een die Gods

liefde nader komt dan de liefde eener moeder? Neen, er bestaat geen hogere liefde op deze aarde dan de waarachtige moederliefde. Dat gevoelden ook de mannen, die zich eerbiedig rondom deze moeder en haar kind hadden geschaard, het hoofd ontbloot. Zwijgend zagen zij op die jonge doode neer.

Michiel Thorn was weder de eerste, die tot bezinning kwam. Hij bukte zich, en met de groote, bruine handen, slechts gewoon de gladde, spartelende vischen, die hij in zijn net had opgehaald, te grijpen, maakte hij voorzichtig het schreiende kindje los uit de verstijfde moederarmen. Wat viel dat werk hem zwaar! Maar eindelijk had hij dan toch het kleintje in zijn armen en keek met bijna vrouwelijke teederheid naar het behuilde gezichtje. Toen hield hij het kindje recht op in zijn arm en nu hield het op met schreien.

Het had een wit wollen jurkje aan, waar het water uit droop. Het roode mutsje was van het hoofdje gegleden en liet de blonde krulletjes zien. Twee lieve, blauwe oogen staarden vochtig in de zijne en trillende lipjes plooiden zich toen tot een lachje. De groote, stroeve zeeman voelde nu ook zijn oogen vochtig worden en de anderen zagen met deernis van de doode moeder op het levende kind.

Zoo stonden de mannen daar bijeengegroept in het vroolijke licht der ochtendzon, die haar stralen ook afzond op het onbezielde gelaat aan hun voeten, als kusten zij verzoenend den bleek-vertrokken mond der arme, jonge doode. En de ochtendkoelte beroerde zachtkens heur voorhoofd, als de hand eener moeder, die haar lieveling streelt.

HOOFDSTUK III.

Aan wien?

De oude man zat nog steeds aan den voet der rots op de terugkomst van zijn makkers te wachten. Eindelijk, daar waren ze! Voorzichtig, als vreesde hij een misstap te doen, kwam Michiel Thorn met zijn kleinen last op den arm naar omlaag, gevolgd door de anderen. Een oogenblik later stonden zij in een kring om den ouden man heen en verhaalden hem, wat zij op de rots gevonden hadden. En Michiel legde hem het kindje op de knieën.

„Wat zult ge thans het eerst doen?” vroeg de oude aan de anderen.

„De vrouw naar beneden halen en in de boot meenemen,” zei Michiel. „Daarna moeten een paar van ons naar den burgemeester gaan en hem met het geval in kennis stellen. Hij zal de overledene willen zien en wij moeten het kind aan hem toevertrouwen. Natuurlijk krijgt de vrouw een behoorlijke begrafenis op ons kleine kerkhof.”

„Ja,” zei Krelis Deasel, „maar laten wij aan den burgemeester verzoeken, de kleine bij den dominee te mogen brengen. Die weet wel, waar het kind het beste wezen kan. En wij zijn er dan zeker van, dat het een godsdienstige opvoeding krijgt.”

„Als wij het dadelijk bij den dominee brengen, zal deze ons toch naar den burgemeester verwijzen;” merkte Michiel Thorn weder op. „Het is dus het beste, dat we ons terstond bij den laatste vervoegen.

Zij kunnen dan met elkander overleggen, wat er met het kind gebeuren moet. Misschien wordt het naar een of andere inrichting gestuurd; misschien ook wel uitbesteed, hier in het dal. Als n.l. de familie het kind niet laat opeischen. Want het is heel goed mogelijk, dat de naam en de herkomst van de overledene kunnen worden vastgesteld en dat het kind weer naar Noorwegen terug moet, zoodat het hier slechts tijdelijk een tehuis behoeft. — Maar, komt, mannen! laat ons de doode naar beneden halen. Vader Jim wil zoolang wel op de kleine passen.”

Zij bestegen nu opnieuw de rots en droegen behoedzaam en voorzichtig de doode omlaag, terwijl „vader Jim” het kind vasthield. Zoo eerbiedig mogelijk werd de vrouw, op den bodem van de boot gelegd. Michiel Thorn trok zijn buis uit en legde het onder heur hoofd. Krelis Deasel spreidde zijn rooden zakdoek over het schoone, bleeke gelaat. En de handen, die zoo stevig en zoo trouw het kindje hadden omklemd gehouden, werden op de borst gekruist als tot een stil gebed.

Hierop keerden de mannen naar den ouden visscher, dien wij „vader Jim” hoorden noemen, terug. James Hill, die tot nog toe geen enkel woord gesproken had, kreeg thans plotseling een ingeving.

„Me dunkt, mannen! we moesten een ander besluit nemen omtrent de kleine en het niet den burgemeester of den dominee op den hals schuiven. 't Is heel goed, die beide heeren met onze vondst in kennis te stellen; dat is zelfs plicht. Doch ik vind dat, waar wij de vindsters zijn, het ook op onzen weg ligt om zelf voor het arme wicht te zorgen, zoolang het niet wordt

opgeëischt. Laat een van ons het in zijn huis nemen, terwijl wij te zamen de kosten dragen. Dat kan voor niemand onzer te bezwarend zijn. Zijn we het hierover eens en willen we dit aan den burgemeester en den dominee mededeelen?"

De oude visscher krabde zich eens achter het oor en zei niets. Maar de anderen betuigden dadelijk hun instemming met het voorstel van James.

„Wel ja!" riep Krelis Deasel uit; „laat Michiel Thorn haar onder zijn dak opnemen, hij heeft haar het eerst gezien."

„Hij heeft de witte bloem op de rots gevonden," viel Peter Drummond hem bij, die nog geen deel aan het gesprek genomen en alleen maar geluisterd had. Thans viel zijn oog op de kleine en zag hij, hoe zij in de doorwēekte kleertjes, die in de morgenzon begonnen te drogen, van koude huiverde. Hij trok zijn wollen buis uit en wikkelde het kleintje daar warmpjes in.

„Neen, neen," verzette zich James Hill, terwijl het kindje weder behoedzaam in de armen van den ouden visscher werd gelegd; „wij moeten eerlijk en met orde de zaak regelen. Laten we loten, wie het kindje hebben zal. Liefst dadelijk, dan heeft het van het eerste oogenblik af een tehuis. En de anderen storten elke maand een vaste bijdrage. Maar laat ons niet in den blinde te werk gaan. Hij, die het kind bij zich neemt, moet weten, dat dit geen scherts is. Hij moet de taak, die hem wordt aangewezen, vrijwillig, als een dure verplichting aanvaarden. Het moet een bestendig tehuis zijn, dat het kind ontvangt, en de aanwijzing door het lot zal een bemoediging zijn voor

hem en voor ons, als hij ooit moede mocht worden of dreigde te versagen. En de anderen zullen hun belofte beschouwen als een plechtige verbintenis, door vrije mannen, onder Gods vrijen hemel in deze plechtige morgenure vrijwillig aangegaan.”

Toen eenmaal dit besluit eenparig was genomen, zetten de mannen zich tegen den rotswand neder. De oude visscher hield de kleine, die door de warmte van Peters wollen buis in slaap was gevallen, nog steeds in zijn armen. Nu begon men te loten, ernstig en zwiĳgend, ten volle onder den indruk van het gewicht dezer daad.

Peter Drummond was de man, die door het lot werd aangewezen. Allen zagen hem ernstig aan. Het gelaat van den jongen man, dat zeer bleek werd, verried, dat hij het volle gewicht beseftte van de taak, die hij op zich nam. Hij stond op, plaatste zich vlak voor den ouden visscher, en strekte zijn armen naar het kind uit. Met plechtigen ernst legde deze het slapende kindje daarin. Toen ontblootte hij zijn hoofd, en allen volgden hem. Ook de anderen waren opgestaan en schaarden zich om Peter heen.

„Gij aanvaardt de taak?” vroeg Michiel Thorn, terwijl hij den jongen man met vochtige oogen aanzag.

„Ja,” antwoordde Peter eenvoudig. „Hoewel ik vrouw, noch kind, en zelfs geen huisgezin heb, neem ik de kleine tot mij en beschouw haar als door God zelve aan mij opgedragen. Indien de overheden het mij veroorlooven, en de familie het kind niet opeischt zal ik het bij mij houden, totdat het volwassen is. Mijn moeder zal het met liefde ontvangen, ik ben er zeker van. Zij zal het grootbrengen evenals zij destijds

mij heeft grootgebracht, en gij mannen zult allen haar voogden zijn. Wij willen gezamenlijk met de kleine naar den burgemeester gaan en hem ons besluit mededeelen, en gij zult uzelf voorstellen als de voogdijraad, die besloten hebt om over het kind te waken. En als er eens iets met mij mocht gebeuren op zee, en ik onverwacht werd opgeroepen, gelijk dit zoo menigmaal in ons bedrijf geschiedt, dan zal een van u ongetwijfeld deze taak van mij overnemen."

„Ja, ja, Peter; recht gesproken, man," zei Michiel Thorn.

Onder zijn grof zeemansbuis klopte een warm, gevoelig hart; terwijl Peter sprak, was er een traan in zijn oog gaan glimmen.

„Geef ons de hand er op, Peter," vervolgde hij, „en laten de anderen dit ook doen, ons daarmede plechtig verbindende tot onze belofte. En nu, mannen, moesten wij nog een naam bedenken voor de kleine."

„Laat ons daarmede vooreerst nog wat wachten," zei de oude visscher, „misschien vinden wij iets, waaruit de naam van het kind kan worden opgemaakt. Peters moeder moet dat maar eens onderzoeken. En bovendien ben ik er voor, dat wij hiermee niet in het wilde te werk gaan, maar opzettelijk voor dit doel nog eens bij elkander komen."

Dit voorstel vond instemming. Bovendien merkte Michiel Thorn op: „De kleine heeft nu dringend verzorging noodig. Wij moeten ons haasten, haar zoo gauw mogelijk bij Peters moeder te brengen. Al te lang heeft zij op vrouwelijke hulp gewacht. Laat ons dus zoo spoedig mogelijk terug roeien."

Op de terugreis verdiepten de visschers zich in

gissingen omtrent de afkomst van het kind. Te oordeelen naar de kleeding der vrouw, was het duidelijk, dat deze niet tot de aanzienlijken der aarde had behoord; en ook de kleertjes der kleine waren van goedkoope stof gemaakt.

Peter Drummond, als de meest rechthebbende, hield het kind, dat naar schatting drie of vier maanden oud kon zijn, in de armen. Michiel Thorn roeide en „vader Jim” zat weer aan het roer. Met forsche slagen moest tegen den stroom opgeroeid worden. Eindelijk vernamen de mannen het luiden van de klokken in den toren boven op den heuvel. Eerbiedig namen zij de mutsen af. Want dat was het afscheid van de levenden aan de dooden, die nu sliepen in het wijde, diepe graf.

HOOFDSTUK IV.

Een moeilijke keuze.

Het bezoek bij den burgemeester had het gewenschte gevolg gehad. In overleg met den dominee en andere notabelen uit het dal, had men het plan der visschers goedgekeurd en den voogdijraad, dien zij wenschten te vormen, als zoodanig erkend, voor het geval, dat de familie geen rechten liet gelden.

Er was natuurlijk terstond een nauwkeurig onderzoek ingesteld naar de herkomst van het kind. Aan de reederij van het gezonken schip had men volledige

inlichtingen omtrent het kind verzocht. En intusschen was de kleine bij Peter Drummond onder dak gebracht en had daar reeds voorloopig een goed tehuis gevonden, in afwachting van de berichten, die zouden kunnen komen. Het antwoord van de reederij behelsde echter geen nadere aanduiding dan dat het kind ongetwijfeld moest hebben toebehoord aan de Finsche landverhuizers, waarvan talrijke gezinnen zich hadden ingescheept naar Amerika, ten einde te ontkomen aan de Russische drangregering. Verdere nasporingen leidden tot niets. Ook de kleertjes der kleine, door Peters moeder herhaalde malen onderzocht, hadden geen aanwijzing behelsd.

Het geheele dal droeg kennis van de gebeurtenis op de rots. De vrouw had op kosten der gemeente een fatsoenlijke begrafenis ontvangen op het kleine kerkhof in de schaduw van het Godshuis, evenals de andere lijken die werden aangespoeld. Het kind, 'twelk in den eersten tijd nog geen naam droeg, werd door de dalbewoners eenvoudig aangeduid als „de rotsbloem,” zoals Peter Drummond haar het eerst had genoemd. De kleine, witte rotsbloem had thans een veilige plek gevonden, waar zij welig kon tieren onder het beschuttende dak van den jongen visscher en zijn moeder.

Het was een eenigszins bouwvallig huisje met een rieten dak, en met kleine in lood gevatte ruiten. Het stond geheel alleen op een heuvel terzijde van het dal, en teekende zich met zijn roode muren vroolijk af tegen de zacht groene omgeving. Er was een aardig stukje grond omheen, hetwelk Peter gedeeltelijk in een bloem- en moestuin had herschapen. Bloemen

van allerhande kleur en vorm prijkten binnen de lage meidoornhaag. Aan de eene zijde van het huisje slingerde zich de klimop tot aan het dak. Daarnevens geurde de muurbloem, die men binnen in het vertrek kon ruiken, wanneer de vensters openstonden om de frissche lucht te laten binnenstroomen. Potten geraniums, resida's en fuchsia's prijkten voor de vensters in de kamer, en daarboven zong in zijn blinkende koperen kooi een geel gevederde kanarie. Peters moeder was reeds bejaard. Een kleine vrouw met grijs haar, dat onder haar wollen muts netjes weggestreken was. Zij ging eenigszins gebogen, blijkbaar had 's levens last haar reeds vroegtijdig gedrukt. Zij had een vriendelijk, opgeruimd gelaat, een waas van blijmoedigheid lag over geheel haar wezen. Wanneer zij des morgens in de vroege haar kippen en eenden verzorgde, achter op het kleine plekje, dat zij haar erf noemde, of wanneer zij aan haar spinnewiel voor het open venster zat en den vriendelijken blik gericht hield op haar werk, steeds stond haar gezicht in dezelfde plooi. Doch wanneer zij haar zoon Peter het vertrek zag binnentreden en zijn lange gestalte de kamerdeur vulde, kwam er een ongewone gloed in haar zacht, levendig oog en een blijde glans overtoog haar gelaat. Hij was haar enig kind. Twee jaar na haar huwelijk had zij haar echtgenoot verloren, en bleef zij met haar kleinen Peter alleen. Hij was toen niet ouder dan een jaar. Sinds had zij met werken en wasschen den kost verdiend voor hem, totdat Peter den mannelijken leeftijd bereikte.

Reeds als knaap had hij een bijzondere liefde voor het visschersbedrijf aan den dag gelegd. Heel jong

reeds was hij met de visschers naar zee gegaan. Zijn moeder had hem dit niet afgeraden, hoewel ze hem liever bij zich had gehouden. Eerst waren het maar kleine tochtjes, die hij medemaakte. Doch al heel spoedig ontdekten de ervaren visschers met kennersblik zijn aanleg en volhardende liefde voor hun beroep. En nog eer hij den jongelingsleeftijd geheel had bereikt, werd Peter Drummond mede geteld onder de erkende visschers van het dal. Hoewel het een afwisselend en onzeker bestaan was, leverde het allengs toch zooveel op, dat zijn oude moeder niet meer voor anderen behoefde te wasschen en te werken. Thans werkte zij alleen in haar eigen huisje, deed haar eigen wasch en spon haar eigen kleeren. Daarbij had zij haar kippen en eenden te verzorgen, en het eenige schaap, en kweekte haar groenten en aardappelen. Zoo was haar leven in de laatste jaren vredig en ongestoord daar heengevloed als een stille beek onder het lommer.

En daar nu op eens, temidden van haar kalm en rustig bestaan, was Peter op dien gedenkwaardigen dag thuisgekomen en had haar een kind ter verzorging medegebracht. Een zuigeling nog wel. Hij had haar daaromtrent niet eerst geraadpleegd, doch haar eenvoudig de zaak medegedeeld, juist zooals zij zich had toegedragen. Moeder Drummond had in stille verbazing geluisterd naar het verhaal van haar zoon.

„Het is zeker Gods wil zoo, moeder,” had hij ten laatste gezegd, „en wij hebben slechts te gehoorzamen. God vond het zeker noodig, u en mij deze taak op de hand te zetten. Laat ons haar als een roeping aanvaarden. Neem de kleine wilde rotsbloem en kweek

haar op tot een sierplant voor Gods Koninkrijk. Moeder," zeide hij, en met aandoening beschouwde hij haar gelaat, „zeg niet „neen". Denk aan hetgeen onze gezegende Zaligmaker zeide omtrent de kleine kinderen: „En wie zulk een ontvangt in mijnen Naam, die ontvangt Mij." Neem het als zoodanig aan en laten wij onzen plicht jegens het kind volbrengen."

Moeder Drummond staarde haar zoon sprakeloos aan. Maar de dikke tranen, die opwelden in haar goedig oog en nedervielen op de kleine rotsbloem in haar schoot, als de dauw die de bloemkelk beparelt, was voldoende antwoord voor haar Peter. De oude vrouw met haar gerimpelde handen, drukte het kind aan haar moederlijk hart, en van haar ontving het den eersten kus in den vreemde.

't Was niet te verwonderen, dat het gansche dal groot belang stelde in het voorgevallene. Des Zondags na de morgengodsdienstoefening verzamelden zich de dorpsbewoners op het rondom het bedehuis gelegen kerkhof en bespraken de geschiedenis in kleuren en geuren. Velen van hen vonden het dwaas, dat juist Peter Drummond was aangewezen om de kleine groot te brengen. De andere visschers hadden vrouw en kinderen, en moeder Drummond was een oude vrouw. Wie weet, hoe kort zij nog maar te leven had. En kwam zij te sterven, dan stond Peter als man geheel alleen voor de verzorging. en het kind kòn toch niet buiten vrouwelijke hulp. Doch er waren er ook, vooral onder de vrouwen, die beweerden, dat de kleine nergens beter geplaatst kon zijn dan bij grootje Drummond en Peter. De oude vrouw kon zich geheel wijden aan het kleine ouderlooze schaap,

terwijl Peter, zachtzinnig man als hij was, een vaderlijke opvoeder zou zijn. Zoo liepen de meeningen uiteen. Peter Drummond noch de andere visschers trokken zich iets van al die praatjes aan. „Het is Gods wil en beschikking zoo,” herhaalde Peter telkens bij zichzelf; „ik heb slechts te gehoorzamen en de roeping te volgen.”

Moeder Drummond werd in den eersten tijd van het verblijf der kleine onder haar dak, overstroomd met bezoeken van de buurvrouwen. Ieder had een goeden raad voor haar ten beste in zake de opvoeding van het kind. Met haar opgeruimd, blijmoedig gelaat hoorde zij al die raadgevingen aan, doch liet er zich niet door van de wijs brengen. „God zal mij wel de noodige wijsheid en bekwaamheid schenken,” zeide zij tot zichzelf. „Hij heeft mij die ook geschonken bij de opvoeding van Peter. En wat liefde betreft, wèl, waarom zou ik het kleine schepseltje niet een plaatsje inruimen in mijn moederhart? Het heeft dat plaatsje reeds veroverd zonder het zelf te weten.”

Zoo had het kind dus een tehuis en een moederhart gevonden. Alleen bezat het nog geen erkenden naam. Dat was een punt van gewicht; de visschers vonden noodig, opzettelijk daarvoor, een avond ten huize van Peter saam te komen.

HOOFDSTUK V.

Een beteekenisvolle naam.

Een avond was spoedig vastgesteld. En op het bepaalde uur, na zonsondergang, toen de dagtaak afgeloopen was, kwamen de visschers bij elkaar. Er lag een plechtige uitdrukking op hun gelaat, want zij vonden het een gewichtig werk, dat hen te zamen riep. De kleine had daar echter geen weet van; zij lag te spartelen en te kraaien in de mandewieg, waarin Peter Drummond indertijd ook had gelegen.

Grootje Drummond, zooals zij door de dorpsbewoners werd genoemd, had die wieg als een kostbaar aandenken in eere gehouden. Peter had ze nu zelf van de vliering moeten halen, waar zij al die jaren had gestaan, goed ingespeld en voor vocht beveiligd. De vensters van Peters huisje stonden wijd open. De avondwind speelde met het klimop langs den muur. De bloemen verspreidden haar liefelijkste geuren, en het geruisch der zee klonk van uit de verte. De gevederde zangers daarbuiten zwegen, doch reeds liet de nachtegaal zijn melodieuze tonen hooren. Het was een heerlijke avond. Zulk een, waarin het moederhart, door zorgen en kommer nedergedrukt, van den hemel en van vrede droomt. Moeder Drummond had de koffie klaar. Peter had de blinkende tabaksdoos en de pijpen voor den dag gehaald. Men besloot eenparig buiten onder de groote linde te gaan zitten.

Toen eindelijk allen een plaatsje gevonden en de pijpen gestopt hadden, begon men langzamerhand

tot de zaak te komen. Ieder voor zich had reeds een naam bedacht, in overleg met moeder de vrouw. Maar zij konden het onder elkander niet eens worden. De oude visscher zeide er ernstig over te hebben gedacht, den dominee en den meester te raadplegen. Maar de anderen verwierpen dit voorstel.

„Als we dat doen,” zeide Michiel Thorn, „zullen we voortaan altijd verplicht zijn, die beide heeren in onze zaken te mengen. Neen, neen, ik ben van meening, dat we zelf moeten beslissen. Maar we hebben Peters meening nog niet gehoord!”

Bij de laatste opmerking keek hij den jongen visscher vragend aan. Deze had maar gezwegen, totdat de anderen waren uitgepraat. Nu zij het niet eens konden worden, werd het zijn tijd.

„Ja, ja, laat Peter zeggen, welken naam hij voor zijn pleegkind heeft bedacht,” zei de oude visscher. „Wij zijn het niet eens, misschien zal de laatste naam nog de beste zijn.”

Peter schraapte zijn keel, streek zich met de hand over het voorhoofd, en tuurde naar het donker wordende dennenboschje in de verte, alvorens hij begon te antwoorden. Zijn opmerkzaam gelaat met de zachte, grijze oogen vol uitdrukking en gevoel teekende thans grooten ernst en bedachtzaamheid. „Ik heb er over gedacht,” zeide hij, en er klonk iets plechtigs in zijn stem, „dat wij de kleine een naam moesten geven die iets beteekent. Wij hebben haar gevonden als een eenzame bloem op die kale, naakte rots. En zoo noemde ik haar reeds de „rotsbloem”, denkende aan de volgende treffende overeenkomst. Evenals de eikeboom die, door den bliksem geïroffen, zelfs in zijn

val nog het viooltje aan zijn voet beschut, evenzoo heeft de met den doodsstrijd worstelende moeder het leven van haar kind nog weten te beschermen in haar stervensure. De ontwortelde boom valt en sterft, het viooltje bloeit voort, — de moeder wordt door den golfslag op de rots geworpen en gedood, maar het teedere leven, hetwelk zij beschermend dekt, wordt behouden. Wij vonden de kleine op de rots, ook het viooltje bloeit en ontlukt daar in de spleten, eenzaam en verborgen. Wat dunkt u, als wij de kleine eens met den naam van haar evenbeeld, dat bloempje, Violette noemden? Violette beteekent toch „viooltje.” En bij verkorting konden wij haar Viola heeten in den omgang. Ik weet geen beteren naam. En hij klinkt ook goed, „Viola.””

„Ja, ja, zoo moet ze heeten; dat is de ware naam. „Goed bedacht, Peter!” riepen de mannen uit.

„Mooi zoo,” zei ook de oude vader Jim. „Niemand van ons kan daar iets tegen hebben, komt mij voor.”

„Neen, neen!” riep Michiel Thorn, „Peter heeft het raadsel opgelost. Wij zullen het kind Violette doen doopen.”

Hierover waren dus allen het eens. Maar nu moest het kind ook nog een „van” hebben. En dat was weer een punt, waarover men niet gemakkelijk tot eenstemmigheid kon komen. Het brein dier eenvoudige visschers werkte niet zoo heel vlug; ze hadden veel tijd noodig om zich de zaak goed in te denken. Twee weken vonden zij dus niet te lang.

„Laat Peter er maar over denken,” ried Michiel Thorn, „misschien komt hij wel weer op een goeden inval.”

Peter Drummond, hoewel een man van weinig woorden, was een denker. Hiervoor stond hij in het dal bekend. Zijn geest mocht al niet zoo heel vlug werken, toch was hij een filosoof en van eenigszins dichterlijken aanleg. Hij had een diep gevoel voor natuurschoon en onder zijn groven visscherskiel droeg hij een fijn besnaard gemoed. Hij openbaarde maar zelden zijn gevoelens aan anderen. Alleen zijn moeder wist, wat in hem omging. De oude predikant gevoelde steeds een zachte aandoening, wanneer hij met hem sprak over godsdienst en geloof; en er was geen mensch in het dal die Peter niet gaarne mocht. En zoo had zijn ongeletterd, maar nadenkend brein de overeenkomst gezien tusschen zijn pleegkind en het viooltje met den eik. Nog dienzelfden avond schreef hij op het schutblad van den grooten bijbel, die in het pronkvertrek zijner moeder op een tafeltje lag: „Violette, gevonden op de rots, na den storm in den nacht van den 15 Juli 18..” Dus werd die beteekenisvolle naam door hem opgeteekend in den familiebijbel, op hetzelfde blad, hetwelk den geboortedatum zijner ouders en van hem zelf, en den sterfdag zijns vaders vermeldde. In het boek, hetwelk het kostbaarst kleinood was in zijns moeders huis.

HOOFDSTUK VI.

Viola.

Zoo groeide de kleine Viola op, onder het dak van moeder Drummond en haar zoon. De oude vrouw was al spoedig zeer aan het kind gehecht. Met al de teederheid van haar hart wijdde ze haar de moederlijkste zorgen. In den beginne had ze heel wat met de kleine te doen gehad. Het koude zeebad had een ernstigen hoest veroorzaakt, dagen en nachten had de oude vrouw met het vreemde kind omgetobd, en eindelijk was de geneesheer er aan te pas gekomen.

De vrouwen in het dal waren het er eenparig over eens, dat de visschers dien bewusten morgen veel te lang met het kind onderweg waren gebleven. Dit kwam door dat loten op de rots. Het kind had veel te lang haar natte kleertjes aangehouden, „was er een vrouw bij geweest, deze zou terstond daarop gelet hebben,” beweerden zij. Maar de mannen hadden er geen oog voor gehad. 't Was nog wonder boven wonder, dat het wurmpje gespaard bleef. En ook was het een groot wonder, dat, waar zoo velen bij de schipbreuk waren omgekomen, alleen dit jonge leven was behouden gebleven. Zeker had God de Heere daa e zijn bedoeling gehad.

De visschers waren onderling overeengekomen, met goetvinden van Peter haar diens familienaam s, „van” te geven. Peter noch Grootje hadden hier tegen eenig bezwaar, en zoo werd het kind dus Viola Drummond genoemd. De voogden oordeelden dat,

waar Peter in eigenlijken zin haar pleegvader was en Grootje haar opvoedster, het een eer voor hem en de oude vrouw was, als het kind hun naam kreeg te dragen. Waar Peter haar voornaam had gekozen, behielden zij zich het recht voor, gezamenlijk den „van” vast te stellen.

Viola was van aanzien een lief kind. Toen zij zóó ver was, dat zij begon te kruipen en heen en weer te scharrelen tusschen de stoelen in het vertrek en allerlei gebroken woordjes stamelde, die Grootje haar voorpraatte, kwamen de kinderen uit het dal, en brachten haar van hun speelgoed en lekkers. Grootje had in geen jaren zooveel jong goede over den vloer gehad, zooals zij het uitdrukte. Haar huisje weergalmde dikwijls van blijde kinderstemmen, en vroolijke gezichtjes staarden door haar venster naar binnen. Als de school uitging des middags was er altijd een kleine schare, die met vlugge voetjes den heuvel beklom, naar moeder Drummonds woning. Kleine neusjes werden platgedrukt tegen de vensterruitjes. Gludere gezichtjes tuurden over de bloempotten heen. Schitterende oogjes keken naar den grond, zoekend onder tafel en stoelen naar het blauwoogige pleegkind met haar blonde krulletjes. Als Grootje waschdag had, of druk in haar huisje aan het werk was, bedelden zij de kleine Viola te mogen medenemen naar buiten, daar er dan van geen in huis komen bij Grootje sprake was. De kinderen voltooiden hetgeen Grootje te kort kwam aan onderwijs.

„Hoe heet *ik*?” riep de zevenjarige Elsje, het dochttertje van den molenaar, met blij stralend gezichtje. Zij zat met Viola op het bleekje in het gras links

van het huisje, waar Grootje de kinderen kon zien door het smalle raam boven den regenput.

„En ik?” „En ik?” riepen de anderen als om strijd.

En het kind stamelde de namen na in gebroken taal, luidkeels instemmend met het gelach der anderen bij die verminking. Maar er was een knaap, die een bijzondere vereering voor de kleine vreemdelinge aan den dag legde. Een jongske met groote, droomerige, donkere oogen, en lang golvend haar. Dat was Ian, de kleine schaapherder, zooals hij in het dal genoemd werd. Hij was acht jaar oud, en woonde bij zijn grootvader, den ouden Jaap Halker, den schaapherder van het dorp. Daar, onder aan den hoogsten heuvel, op een eenzame vlakte, dicht bij de schaapskooi stond hun huisje, 'twelk niet meer was dan een hut. Ian had zijn ouders vroeg verloren, en zijn grootvader bracht hem groot. Na de schooluren, wanneer hij niet bij grootje Drummond was, was hij steeds in 'gezelschap van den ouden man. Dan hielp hij dezen de schapen verzorgen. Nelson, de trouwe herdershond, was zijn liefste speelmakker. Ian, hoewel een flinke jongen, had een teeder, diep gevoelend hart. Hij voelde zich aangetrokken tot Peter Drummond, den kloeken zachten man met het ernstig gelaat en de stille manieren. De jonge visscher had steeds een zekere voorliefde voor den knaap gekoesterd, hoewel hij hem maar zelden zag. Maar sinds de kleine vondeling onder Peters dak herbergde, kwam Ian als vanzelf meer dan gewoonlijk met hem in aanraking. Hij liep met de andere kinderen mede naar grootje Drummonds huisje. Zijn jonge kinderhart gloeide van warmte en bewondering voor het blonde

kind. De kinderen beijverden zich om Viola loopen en praten te leeren, en zoo had de kleine meer dan één onderwijzer en onderwijzeresje.

Op deze wijze gingen de eerste jaren in vreedzaam geluk voor het kind voorbij. Haar voogden gaven nauwkeurig acht op al haar vorderingen, en hun eigen kleinen voelden zich verwant aan het gevonden kind. Toen Viola zes jaar telde, ging Peter met haar naar den meester, en werd zij als leerling ingeschreven op de school. Nu kwamen de kinderen des morgens om haar mede te nemen. Hand in hand huppelden zij den heuvel af, er in hun blauw-en-roode jurkjes uitzierende als bonte vlinders. Grootje staarde ze in haar deur staande na, totdat zij ze niet meer kon zien. Dan keerde zij met een glans op haar goedig oud gezicht in haar vereenzaamd huisje terug. Zij kon zich thans den toestand van vroeger niet meer indenken, toen zij het kind nog niet bij zich had. Als Peter voor langer of korter tijd op zee was voor zijn bedrijf, was zij nu voortaan nooit meer zoo aan zichzelf overgelaten. Wanneer zij aan haar spinnewiel zat, en opkeek, lachte haar van de overzijde der tafel een glunder gezichtje tegen, terwijl ijverige handjes bezig waren voor Peter sokken te breien. Want Grootje was erg nuchter in haar opvoeding. Zij zelf zat nooit ledig. En zij oordeelde, dat de eenige voorwaarde om in een tevreden, gelukkige stemming te blijven was, dat men nuttig werk verrichtte. Al vroeg leerde zij Viola, hoe zij het vertrek moest aanvegen, en liet zij haar de erwten en de boonen doppen.

Grootje verkocht van de opbrengst van haar tuintje aan de dalbewoners. Het was bekend, dat haar lapje

grond bijzonder vruchtbaar was. Zij bezat de mooiste roode bessen, en had meer dan één soort appelen in haar tuin. De eerste fijne tafelappelen, die Peter afplukte, werden steeds als geschenk aan den dominee gebracht, terwijl de sappigste peren den burgemeester werden aangeboden. En sinds Viola op school ging, kwam ook de meester in aanmerking voor Grootje's giften. Onmiskenbare bewijzen van hoogachting en waardeering waren de fijne worteltjes, aalbessen en doperwten, die Viola zelf mocht brengen.

„Voorzichtig dragen,” maande Grootje met ernstig gelaat, terwijl haar oogen over de groote brilleglazen het kind liefdevol aanstaarden. „Meester mag wel eens een hartsterking hebben, en zeg hem dat Peter en Grootje zeer tevreden zijn over je vorderingen op school.”

En met een blos van genoegen op haar lief rond kindergezichtje stapte het kind met haar kostbare schatten op vlugge voetjes naar meesters huis. Peter kreeg meer en meer plezier in zijn pleegkind. Hij had haar lief, met heel zijn groot, diepvoelend mannenhart. En het meisje hing hem wederkeerig aan, met al de warmte van haar kinderhart. Zij noemde hem „Oom” evenals haar andere voogden. Zoo had zij, hoewel zij geen enkelen nabestaande bezat, toch „familie” in het dal, want zij wist niet beter, of „Oom” en „Grootje” waren van haar, behoorden haar toe. Grootje Drummond was „Grootje”, en van haar en „Oom” Peter alleen, beweerde zij. En „Oom” Peter was de liefste oom, dien zij bezat.

„Grootje,” zei Viola op zekeren avond, toen zij hand in hand op de bank voor het huisje zaten en

naar de ondergaande zon keken, „wie zijn mijn vader en moeder, en waar zijn zij?”

Grootje's gerimpeld gelaat werd een tikje bleeker, zij antwoordde niet terstond op die vraag.

„Alle kinderen op school hebben een vader en een moeder, ik alleen niet; hoe komt dat, Grootje?”

„En Ian Halker dan?” vroeg Grootje, blijde, dat zij die ingeving kreeg. „Hij heeft ook geen ouders meer, de arme jongen. Zij zijn dood evenals die van mijn kleine Viola. God liet hem zijn grootvader, en u, mijn kind, gaf hij mij en oom Peter.”

„Maar ik heb ze nooit gezien!” ging het kind voort, „ik zou ze gaarne willen kennen, Grootje!”

„Ian heeft zijn ouders ook niet gekend,” zei de oude vrouw. „Er zijn meer kinderen op de wereld, die hun ouders vroeg verloren hebben. Je bent de eenige niet, liefje; maar al heb je geen vader en moeder hier op aarde, God daarboven is de Vader der weezen. Hij heeft je lief en zorgt voor je evenals voor de jonge vogeltjes. Dat heeft meester je toch ook geleerd, nietwaar?”

Viola knikte toestemmend.

Nu, als je groter wordt, zul je beter begrijpen wat het zegt, God zelf tot Vader te hebben. Hij was dat al, toen je als een klein hulpeloos wichtje in de wieg lag.” Viola staarde peinzend voor zich uit, zij dacht aan Ian, den nu twaalfjarigen knaap, die zoo veel van haar hield en haar op school altijd hielp bij haar moeilijkste werk. De gedachte, dat er overeenkomst was in hun beider toestand, verbond Viola in haar hart nog nauwer aan den knaap.

Terwijl haar oogen over de groote brilleglazen het kind liefdevol aanstaarden.

HOOFDSTUK VII.

Voorgevoelens van Grootje.

Negen jaren zijn voorbijgegaan, sinds dien schoonen zomermorgen, toen de visschers het kind op de rots hebben gevonden. Viola is opgegroeid tot een knap meisje. Flink uit de kluiten gewassen, zooals Grootje en de visschers beweren, wanneer zij haar met welgevallen gadeslaan. Haar blonde krullen zijn thans wat donkerder getint, ook haar gelaatskleur draagt het stempel van aan weer en wind te zijn blootgesteld. Zij liep altijd blootshoofds, en liet de frissche zeebries door haar lokken waaien. Dikwijls ging ze ook barrevoets, wanneer ze na de schooluren de heuvels en rotsen opklauterde.

„Ze kan klimmen als een eekhoorntje en springen als een gems,” zei Peter dikwijls lachend, wanneer hij haar vrij liet in haar bewegingen.

Soms nam hij haar mede in zijn kleine roeiboot. Dan leerde hij haar de riemen hanteeren, en onderwees hij haar in het sturen. Haar vroolijke lach klonk dan over het water. De groote rots, waarop zij als zuigeling was gevonden, hoewel zij dit niet wist, was steeds haar geliefkoosde plekje. „Je zit daar zoo prettig hoog en hebt zoo'n ver uitzicht over het dal,” placht ze tegen Peter te zeggen; „daarom ben ik daar zoo graag. Ik zie de zee vlak bij, en de witte zeilen der booten. Jammer, Oom Peter, dat er zoo weinig bloemen bloeien op die rots. Alleen hier en daar vind ik er soms een, en dan nog maar in de spleten.”

„Je gelijkt zelf wel een bloem,” antwoordde Peter, terwijl hij met welgevallen tot haar opzag.

Hij had de boot vastgelegd op zekeren avond, toen zij samen een tochtje hadden gemaakt op de rivier, en als een kleine gems was Viola tegen de rots opgesprongen. Nu stond ze boven op den top. Zij zag neder op den man, die onder aan den voet stond toe te kijken, en haar in stilte bewonderde. En werkelijk, zooals ze daar stond, in haar kort donker rokje, met het roode keurslijfje, waaruit een paar witte pofmouwen te voorschijn kwamen; het blonde haar fladderend om haar gezichtje en blanken hals; wiegelend op haar kleine bloote voeten, geleek ze een kleurige bloem op een ranken, buigzamen stengel. De stralen der ondergaande zon beschenen haar lichte gestalte, die zich helder afteekende tegen de blauwe lucht. Haar lief gezichtje gloeide van blijde vreugde en opgewondenheid.

„Dáárom noemen ze mij in het dal zeker de rotsbloem,” zei Viola. „Weet u, Oom Peter; ik denk, dat het komt, omdat ik zooveel van de rotsen houd, en hier zoo gaarne ben. Zouden ze me daarom niet dien naam gegeven hebben?”

„Dat kan wel zijn,” antwoordde oom Peter; „wie zoo al noemde je zoo?”

„Wel, oom Michiel, en de anderen. En Grootje noemde mij laatst ook haar kleine, wilde rotsbloem, toen ik haar plaagde om naar de rotsen te gaan, in plaats van de boonen te doppen.”

„Kom, kindlief,” riep oom Peter; „kom nu naar beneden, dan gaan we naar huis.”

„Pluk zelf de bloem maar van de rots, Oom Peter,”

riep Viola terug, met een schalksche uitdrukking in haar oogen nederblikkend op den man onder aan de rots; „pluk de wilde rotsbloem!” En zij danste op haar bloote voeten en bleef uitdagend boven op de rots. Met een paar forsche sprongen was Peter Drummond bij haar. Hij nam haar in zijn sterke armen en droeg haar de rots af.

„Kom nu, kindje,” vermaande hij, „Grootje wordt anders ongerust; je weet hoe zij er van houdt, dat je op tijd naar bed gaat. Zie, de zon is reeds geheel ondergegaan, en we zijn nog lang niet thuis.”

Gehoorzaam en gewillig liep Viola nu aan zijn hand mede.

Even daarna klonk het geluid van krachtige riemslagen door de stilte van den avond. In de verte hoorde men den klank der herdersfluit. Oude Halker dreef zijn schapen naar kooi. Het geluid der avondklokken vermengde zich met het wegstervend lied der naar huis keerende arbeiders. De avond was reeds gevallen, eer Peter en Viola hun woning bereikten. Grootje zat voor het venster te schemeren en keek den weg langs. 't Was voor haar te donker om nog iets te doen en te vroeg om reeds de lamp aan te steken. Het avondeten stond op tafel gereed, geduldig wachtend op de thuishkomenden.

Ongeveer een uur later lag Viola in een vasten, gezonden slaap in Grootje's bedstee. Ze droomde van de rivier, de rotsen en de zee. Alle waren bedekt met schitterende, veelkleurige bloemen, waar zij tusschen door dartelde. Ian was daar ook en hij speelde zulk een wonderschoon lied op zijn kleine fluit. Daarbij keek hij haar zoo peinzend en treurig aan. 't Was

een lied van scheiden en tranen, waarin telkens van Peter en Grootje voorkwam.

Onderwijl zat de oude vrouw met haar zoon aan de tafel. Samen spraken zij over hun geliefd pleegkind. De lamp was nu aangestoken. Bij het flauwe licht viel het Peter eensklaps op, dat zijn moeder in den laatsten tijd aanmerkelijk verouderd was. Haar oogen waren ingezonken, een slappe trek rustte om haar mond. En op eens bedacht hij levendig, dat zij nu reeds zes en zeventig jaar telde.

„Moeder,” zei Peter, terwijl hij haar liefdevol aanzag, „u is toch immers niet ziek? Ik vind, dat u er niet zoo goed uitziet, als u placht.”

„Ziek niet, kind, neen, neen,” antwoordde zijn moeder. „Neen, Peter, maar ik word oud. Mijn beste jaren liggen achter mij, en ik zie den eindpaal in het verschiet. Maar ik heb geen klagen. God gaf mij meer dan ik behoefde voor dit leven, en meer dan ik verdiende. Het is niet meer dan billijk, dat wij ouden plaats maken voor de jongeren, die nà ons zullen zijn. Als ik ben heengegaan, zul je er om denken, mijn jongen, dat ik heb begeerd te rusten op ons kleine kerkhof naast je vader. Je zult het wel eenzaam hebben, als je moeder weg is; maar zie, dan is er thans de kleine Viola, die je zal troosten over mijn verlies. Hoe wijs en goed is toch God, die alles zoo beschikt en bestuurt, als wij menschen het nooit zouden kunnen uitdenken. Jij, die anders geheel alleen zou staan, als ik er niet meer ben, hebt thans een vergoeding in het kleine meisje. Ik heb soms in den laatsten tijd een voorgevoel, dat ik niet lang meer hier zal zijn. Ik zou nog wel wat willen blijven, als

het God liefde, alleen om jou en om het kind. Maar als Hij mij oproept, zal het mij ook goed zijn te gaan, en hereenigd te worden met je vader, mijn braven man."

„Maar moeder," zei Peter bedrukt, „misschien is uw voorgevoel niet juist. U is wel wat veranderd, maar toch nog even krachtig; is het niet? Ik heb niet gaarne, dat u over uw heengaan praat, alsof het zoo spoedig op handen zou zijn. Neen, neen, laten wij hopen en bidden, dat ik u nog jaren bij mij mag houden. En de kleine Viola heeft u toch ook nog zoo noodig. Uw taak is nog niet afgedaan, dunkt mij."

„Misschien ook niet, kind!" zei Grootje kalm. „Maar wij weten niet, hoe het zijn zal. Laten wij het aan God overlaten. Hij weet wat het beste is."

Peter reikte zijn moeder over de tafel heen zijn hand, met een vochtigen glans in zijn oogen. De voorgevoelens zijner moeder, hoe bad hij in stilte, dat ze niet mochten bewaarheid worden, en dat hij haar nog lang mocht behouden.

HOOFDSTUK VIII.

Een kalme levensavond.

Grootje's voorgevoelens kwamen echter uit. Tien jaren, nadat men Viola had gevonden op de rots, stierf de oude vrouw. Zij was slechts twee dagen bedlegerig geweest. 't Was in den nazomer. De

herfstwind speelde met de afgevalen bladeren en de zon scheen door de naakte toppen der boomen, toen de oude vrouw voor de laatste maal, van uit haar bedstee, een blik naar buiten wierp. De bloemen in de kozijnen hadden haar frischheid verloren, en de herfstrozen in den tuin lieten de kopjes hangen. 't Was alsof zij treurden, dat de hand, die ze placht te verzorgen, dit nooit weer zou doen, maar machteloos nederlag. Grootje, in een half zittende houding, gesteund door kussens, staarde naar buiten. Peter was den geheelen dag niet van huis gegaan. Ook den vorigen dag was hij steeds in haar omgeving gebleven. Viola ging niet naar school. Thans rustte op haar de taak de huishoudelijke bezigheden waar te nemen, bijgestaan door „oom" Peter. Zijn moeder was nooit bedlegerig geweest, zoover Peter zich herinneren kon; want zij was altijd een sterke vrouw. Maar nu hij haar daar zoo zag liggen, ziek en ingezonken, begreep hij, dat het beslissend uur niet ver meer was. Met een bezwaard hart staarde hij haar aan. Hoe eenzaam zou het zijn, als zij er niet meer was. Haar niet meer te zien zitten aan haar spinnewiel, of op de bank voor het huisje boonen en erwten doppende.

„Peter, mijn jongen!" riep zijn moeder met zwakke stem, en zij wenkte hem met haar hand. Hij kwam van de tafel naar de bedstee, en plaatste zich op den stoel daarnevens. Dien middag was de dominee bij haar geweest. Deze had met haar gesproken en gebeden. Hij had haar gevraagd, of zij bereid was voor de groote reis, waarvan niemand wederkeert. En met een blijmoedig verzekerd geloof had de oude vrouw gesproken over de hope des Eeuwigen levens,

gerechtvaardigd zijnde door de zoenverdienste van den Heere Jezus Christus, haar Heiland en Borg. Nu was Grootje klaar, en wachtte slechts tot de oproep kwam. De dood was geen koning der verschrikking voor haar, zij begroette hem als den bode, die haar zou overbrengen naar het Vaderhuis daarboven. Peter echter voelde een groote droefheid in zijn ziel komen, een ontzettende leegte. De oude vrouw nam zijn groote, sterke handen, en vestigde haar verduisterden blik op zijn gelaat.

„Het is Gods wil zoo, mijn jongen,” zeide ze zacht. „Ik ga je echter slechts vóór, denk maar altijd, dat ik boven op je wacht. Je was een goed zoon voor mij, God zegene je daarvoor. Houd de kleine Viola bij je; zij zal langzamerhand een knap huishoudstertje voor je worden. Blijf in ons huisje wonen, en neem iemand bij het kind, wanneer je naar zee gaat. Vraag Mary, je oude baker, zoolang bij het kind te komen. Zij woont toch alleen, en verzuimt niets. Misschien kun je haar overreden, voorloopig haar intrek bij je te nemen, totdat Viola wat meer mans is. Zij heeft dan huisvesting en voedsel en het kind is niet alleen. Nu heb ik je op het hart gedrukt, mijn jongen, hoe je handelen moet, als ik er niet meer ben. Geef mij thans een kus, en roep Viola bij mij.”

De stoere, sterke visscher bukte zich over de oude vrouw, en met teedere liefde drukte hij een kus op haar gerimpeld gelaat.

„Het valt mij hard, moeder, u te zien heengaan,” was al wat hij vermocht te zeggen. „Maar Gods wil geschiede.”

Toen riep hij Viola, die in de keuken bezig was

de koffie voor „oom” Peter te zetten. De oude vrouw nam afscheid van haar voedsterkind. Zij drukte Viola op het hart steeds God voor oogen te houden, den rechten weg te gaan en lief voor haar zoon te zijn. Daarna legde zij het vermoeide hoofd in de kussens neder. En bij het scheidende zonlicht, toen een nevelsluier de aarde kwam dekken, daalde ook een floers voor Grootje's stervend oog. Haar levenszon ging onder om hier op aarde nimmermeer te verrijzen. Kalm en vredig ging zij heen.

Peter vouwde haar handen samen als tot gebed. Toen zond hij Viola naar het dorp om den dokter en Mary te halen. Deze zou zijn moeder de laatste hulp verleen. Terwijl het kind op haar zending uit was, zat Peter voor het venster, en staarde in de toenemende duisternis. Zij was nu heengegaan, zijn moeder, en hoe kalm was haar einde geweest. Gelijk het avondrood langzaam verdwijnt achter de toppen van gindsche heuvelen en plaats maakt voor de duisternis van den nacht, had haar levensavond zich opgelost in de vredige stilte van een storelozen doodsslaap. Bijna zonder pijn, zonder strijd en zonder smart, had zij haar laatsten zucht geslaakt, was haar laatste ademtocht gevloten. Peter staarde nog eens naar den hoek der kamer, waar zich de bedstee bevond. Zij sliep, ja, maar thans tot den dag der Opstanding. Hij leunde den elleboog in het vensterkozijn, boog zijn aangezicht voorover in zijn arm, en schreide stil.

De bloemen tikten tegen het venster, als brachten zij een laatsten groet aan de doode. En de avondwind ruischte door de oude linde voor het huis. Haar

levensavond was gelijk aan dezen stillen herfstavond daarbuiten, dacht Peter. Even kalm en even vredig. En haar verscheiden als de adem des winds, die heenstrijkt over de heuvelen, als de avond is voorbijgegaan en de nacht daalt.

HOOFDSTUK IX.

Vooruitgang en ontwikkeling.

De winter was voorbijgegaan, en het voorjaar had zijn intree gedaan. Op de naargeestige, triestige, en donkere maanden, die geen einde schenen te zullen nemen; op een regenachtigen Maart en April, volgde een liefelijke Mei. De hemel was blauw, een warme zonneschijn verwarmde de rotsen en deed het zeeschuim glinsteren als diamant. De boterbloemen en made-liefjes geurden op de velden, de viooltjes bloeiden onder de uitbottende haagstruiken en in het woud staken de witte en blauwe klokjes de kopjes omhoog. Warmte en zonlicht hadden heel de natuur met nieuw leven vervuld. Glanzende, groene bladeren slingerden zich om vensterkozijnen en deuren, hier en daar vertoonde de klimroos haar gele knopjes, die ook het zonlicht zochten. In de tuintjes der dalbewoners verspreidden de hyacinten en tulpen haar sterken geur. Ook wiegden de crocussen tusschen het groene, frissche gras, waarover de gouden regen en seringetakken zich schilderachtig heenbogen. Op sommige

rotsen ontsproten de in het wild groeiende bloemen tusschen breede mosplekken als lieve kinderkopjes, zich opheffend van fluweelen kussens. De aarde leek een paradijs van bloemen. Maanden lang hadden het dal, de rotsen en de heuvelen er naakt, armoedig en kaal uitgezien. Thans was alles als door een tooverstaf in een schilderachtig landschap veranderd. En de zon goot over al dien kleurenrijkdom van paars, geel, rood en wit een gouden weerschijn. 't Was de de heerlijkste tijd van het jaar voor de dalbewoners. 't Was het jaargetijde, waarvan Grootje Drummond zooveel placht te houden. Met weemoed dacht Peter hieraan, toen hij in den vroegen ochtend door zijn tuintje liep, en met aandacht naar de bloeiende heg tuurde. Daartusschen ontplooiden de fijngeaderde bloemknopjes hun hartjes naar de opgaande zon. Hoe vroeg was zijn moeder altijd bij de hand geweest des morgens, vooral in het voorjaar. Hoe had zij zich steeds opnieuw verheugd in de ontluikende natuur. Nu rustte zij op het kleine kerkhof in de schaduw van het Godshuis onder een eenvoudige zerk. Viola had er den vorigen dag een tuiltje bloemen op nedergelegd. Ze waren geplukt uit haar eigen tuintje, 'twelk de overledene in vroeger tijd met zooveel liefde placht te verzorgen. 't Leek soms nog een droom voor Peter, dat zijn moeder hem voorgoed had verlaten. Mary had haar intrek in zijn huisje genomen en deed thans zijn huishouding. Soms werd zij bijgestaan door Viola. Evenwel verrichtte zij ook nog sommige diensten in het dal, bij ziekte en bij sterfgevallen.

Kort na zijns moeders dood was Peter weer naar

zee gegaan met de andere visschers, nadat alles in zijn woning geregeld was. Dus was Viola alleen met Mary achtergebleven. Maar eer Kerstfeest kwam, was hij thuisgekomen om die heerlijke Kerstdagen met zijn pleegkind door te brengen. 't Was het eerste Kerstfeest zonder zijn moeder. Hoe leeg en treurig was hem die thuiskomst geweest. Hij en Viola hadden des avonds naast elkander gezeten bij het flikkerende haardvuur. Samen hadden zij de overledene herdacht, terwijl Mary naar het dal was om een stervende hulp te bieden. Maar nu was de winter voorbij, en alles zwol van nieuw, jong leven.

Terwijl Peter eenzaam door zijn tuintje ging, ontloken ook nieuwe gedachten in zijn hart en hoofd. Bij de herinnering aan zijn overleden moeder voegden zich overleggingen betreffende Viola. Zij was in den laatsten tijd sterk gegroeid. En sedert den dood zijner moeder scheen zij ernstiger en nadenkender dan voorheen. Uren lang kon zij thans op de rotsen vertoeven, terwijl hij voor het huisje zijn vischnet zat te herstellen. Zij ging nog op school en de meester zeide, dat zij goed leerde. Zij was nog steeds bij de dalbewoners „de rotsbloem”, de wilde rotsbloem, zooals sommigen haar noemden.

Er was evenwel sedert grootje Drummond's dood verandering in haar leven gekomen. Waar haar oude pleegmoeder haar placht aan te zetten tot huishoudelijke bezigheden, daar oordeelde Mary anders. Het kind was te mooi en te aardig om haar werk te laten verrichten, waarvoor zij blijkbaar niet in de wieg was gelegd, zei deze. Mary had haar eigen opvatting van de dingen. Grootje Drummond en Peter hadden

dit niet zoo ingezien, dacht Mary, en de andere visschers dachten er in het geheel niet over.

Mary koesterde een teedere bewondering voor Viola. Zooals zij zelf tegen de dalbewoners beweerde, het lieve kind kon alles van haar gedaan krijgen. Zij verwende en bedierf Viola meer dan haar vroegere pleegmoeder placht te doen. Grootje toch had een nuchterder kijk op de toekomst van haar pleegkind gehad. Wanneer de oude vrouw haar hart nauwkeurig had onderzocht, zou zij daarin een verborgen begeerte hebben ontdekt, waarvan zij zichzelf slechts ten halve bewust was. En wel deze, dat Viola mocht opgroeien tot een knappe huishoudster voor haar zoon Peter; dat zij hem in de toekomst tot verzorging en steun mocht strekken. En thans, nu Grootje er niet meer was, ging Viola langs een ander pad van vooruitgang en ontwikkeling dan haar oude pleegmoeder had bedoeld. Waar zij geen handenarbeid had te verrichten, daar begon haar geest meer en meer te werken, en haar verstand zich te ontwikkelen. Wanneer zij op de rotsen zat, en naar de voorbijdrijvende wolken tuurde, of de snelle vlucht van een vogel gadesloeg, dacht zij over geheel andere dingen dan die haar dagelijksch leven medebrachten. Een onbestemd verlangen naar iets, dat buiten haar bereik lag, begon langzamerhand zich meester te maken van haar hart. Tot nu toe had zij niet anders gezien dan het dal; was zij met geen andere menschen dan de dorpsbewoners in aanraking gekomen. Haar voornaamste vrienden, waartegen zij met eerbiedige vereering opzag, waren de predikant en zijn vrouw, de geneesheer uit het dal, en de meester op school. Dat

daar buiten het dal nog een geheel andere wereld lag, dat wist Viola uit haar schoolboeken. Maar zij kon zich slechts een vage en flauwe voorstelling er van maken, wat dit eigenlijk inhield. Dikwijls werd de wensch in haar levendig, iets van die wonderbare wereld te mogen aanschouwen. Als zij de groote zeilschepen zag heenglijden over de gladde oppervlakte van den oceaen, wilde zij mee naar dat onbekende verschiet, waar Peters boot haar nooit had gebracht. Als hij met haar roeide bij zomeravond op de kleine rivier, die zich kronkelde tusschen de rotsen, mijmerde zij en had allerlei fantastische voorstellingen van het verre daarginds. Peter, stil en zwijgend man als hij was, was meestal in zijn eigen gedachten verdiept. En zoo bemerkte hij niet, dat haar oog al ernstiger en dieper werd, alsof er onuitgesproken gedachten in wegschuilden, waar niemand antwoord op gaf. Zoo ging Viola schier onopgemerkt haar eigen weg op het pad van vooruitgang en ontwikkeling.

HOOFDSTUK X.

Een trouw hart.

Jacob Halker, de oude schaapherder van het dal, of zooals de dalbewoners hem doorgaans noemden, „oude Jaap” was plotseling door een beroerte getroffen en overleden. Zijn eenige nabestaande en bloedverwant was Ian, zijn kleinzoon. Deze had bij hem ingewoond, sedert zijn zoon en dochter kort na

elkander aan dezelfde kwaadaardige koorts waren overleden. Oude Jaap was tegen het einde van zijn leven bijna blind geweest. Ook was hij de laatste jaren merkbaar achteruitgegaan in lichaamskrachten. In naam heette hij nog wel de schaapherder van het dal, in werkelijkheid was het zijn kleinzoon, die de kudde verzorgde. Ian was thans bij het overlijden van zijn grootvader veertien jaar. Wanneer des morgens het schelle signaal uit zijn herdersfluit klonk, kwamen al de schapen en lammeren op dat geluid aange-loopen. Sommige kwamen uit de schaapskooi, andere van het erf hunner eigenaars. Maar alle wisten waar Ian op hen wachtte. De stomme dieren, hun instinct volgend, waren langzamerhand hierop afgericht. Dan trok de knaap met zijn kudde de heuvelen over, gevolgd door Nelson, den trouwen hond, den speel-makker zijner kindsheid.

Het sprak vanzelf, dat, nu zijn grootvader gestorven was, Ian diens taak overnam. De dalbewoners vertrouwden hem ten volle. Zij wisten, hoe groot de liefde was, die hij de zachtzinnige dieren toedroeg.

De oude Halcker werd begraven; troosteloos en eenzaam keerde Ian van het kerkhof terug. De kleine hut, die hij met den overledene had bewoond, scheen hem treurig aan te blikken bij zijn terugkeer van het kerkhof. De burens kwamen hem vriendelijk toespreken. De predikant legde troostend zijn hand op het donker-gelokte hoofd van den verweesden knaap, en sprak hem van Gods liefde en vaderzorg voor alle weezen en eenzamen. De oogen van Ian stonden vol tranen. Hij luisterde aandachtig naar de vriendelijke toespraak, maar zeide niets.

De vriendelijke bureu vonden hem te jong om alleen te wonen. Zij stelden hem voor bij hen zijn intrek te nemen, doch hij wilde daar niet van hooren.

„Ik ben niet bang,” zeide hij eindelijk in antwoord op de vele voorstellen, die hem werden gedaan. „Ik heb hier zoo lang in deze hut gewoond, en ik ken al de geluiden in den omtrek, zoowel bij nacht als bij dag. Daarbij heb ik Nelson tot gezelschap, die mij meer is dan een vriend. Grootvader was een oud man; die mij in de laatste jaren weinig bescherming kon bieden. Het blijft voor mij, wat dat betreft, gelijk. Natuurlijk zal ik hem zeer missen, den vriendelijken verzorger van mijn kinderjaren. Maar nu ben ik oud genoeg om alleen te staan, en ik word toch ook al een man.” En hij richtte zich in zijn volle lengte op en wierp zijn golvende lokken met zelfbewustheid achterwaarts. De welmeenende bureu zeiden niets meer.

Ian bleef dus in de hut zijns grootvaders alleen achter, nadat allen waren heengegaan, en voelde zich zeer eenzaam. Zoo zat hij op dien eersten avond, toen het stoffelijk omhulsel van den ouden man ter ruste was gelegd, met Nelson aan zijn voeten in de verlaten hut. Hij zat op een lage houten bank tegen den muur naast den kouden haard. Het laatste vonkje was daarin uitgedoofd. Ian liet het hoofd tegen den verweerden steenen muur rusten. Naast hem op den grond lag zijn herdersfluit, zijn geliefd speeltuig. Hoe dikwijls had de heldere klank daarvan in donkere avonden den ouden man opgevroolijkt. Soms ook was hij onder de zangerige tonen van vermoeidheid in slaap gevallen. Nooit te voren had Ian beseft, welk een leegte de dood van zijn grootvader voor hem

zou teweeg brengen. Nu keek hij met treurigen blik naar den ouden, half verganen leunstoel, waarin grootvader zijn avondpijp placht te zitten rooken. 't Was alsof de welbekende hut een geheel ander aanzien had gekregen. Zoo zat Ian in droevig gepeins en voelde zich zeer alleen. Nelson maakte een onrustige beweging, hief den kop luisterend op en spitste de ooren. Daarna legde hij zijn ruigen kop met de groote bruine oogen vertrouwend op de knie van zijn jongen meester en staarde hem trouwhartig aan. Ian streelde het goedige dier en tranen vulden zijn groote, donkere oogen.

„Ik kan het niet helpen, Nelson,” zeide hij, het dier toesprekend als verstond het hem, „maar 't is leeg en verschrikkelijk eenzaam, nu grootvader weg is; is het niet?”

Nelson liet een kort geblaf hooren, als antwoord op die vraag.

„Jij en ik hooren nu nog meer bij elkaar,” vervolgde de knaap, „en jij bent mijn trouwste vriend; ja, dat ben je!”

Op dat oogenblik werd er zacht op de deur geklopt. Nelson sprong overeind, en ook Ian rees van zijn zitplaats op. Een groote, donkere gestalte vertoonde zich in de deur en scheen het geheele vertrekje te vullen. Het was Peter Drummond. Deze was niet op de begrafenis geweest, zijn bezigheden hadden hem belet te komen. Toch had hij aldoor aan den jongen gedacht. En nu, in het stille avonduur, kwam hij over den heuvel naar de eenzaam gelegen herdershut. Na een hartelijke begroeting vol deelneming, ofschoon van weinig woorden, zette Peter zich naast Ian op de bank, waarvan deze zoo juist was opgestaan.

...lag zijn ruige kop vertrouwend op de knie van zijn meester.

„Je hebt troost noodig, mijn jongen,” zeide hij. „Er is echter slechts Één, die je in waarheid vermag te troosten. Dat is God, je Hemelsche Vader. Denk echter niet, dat er ook op aarde geen warme, trouwe harten zijn die in liefde voor je kloppen. Indien je wilt, mijn huisje staat dag en nacht voor je open; kom zoo dikwijls je er lust in hebt. Het zal Viola opvroolijken en jezelf goeddoen. Mary zal een moederlijke vriendin voor je zijn, zij is bereid je bij te staan in allerlei dingen, waarin je zorg en hulp zult noodig hebben. Je moet vooral in den eersten tijd hier niet zoo alleen blijven, dat is niet goed. Of ik tehuis ben of op zee, mijn deur zal steeds voor je openstaan. Wanneer je wilt komen, je bent welkom. Dat heb ik aan Mary en Viola gezegd. Jij en mijn kleine meisje staat beiden in zekeren zin alleen, je zult elkanders gezelschap op prijs gaan stellen, als je wat meer met elkaar omgaat. Dat zal meteen goed zijn voor Viola, wanneer ik naar zee ben. Kom, mijn jongen, hef het hoofd op en wees niet al te bedroefd.”

Met een uitdrukking van bijna vrouwelijke teederheid in de zachte oogen, blikte Peter meewarig neer op den eenzamen knaap, die zoo jong reeds aan zichzelf was overgelaten, en zijn hart voelde deernis en smart. „Het leven is vol raadselen,” peinsde Peter bij zichzelf; „wij nietige schepselen begrijpen Gods wil en weg niet. Waarom moet deze jongen zoo vroeg alleen staan in de wereld? Bijna even onbeschermd als een vogeltje, dat uit het nest wordt geworpen, en zijn eigen voedsel en bedekking zoeken moet. Maar God weet beter dan wij, wat goed voor een mensch is, en Hij vergist zich nooit.”

Ian beloofde aan Peter, zoo dikwijls als hem mogelijk was, diens woning te bezoeken. Toen de vriendelijke vertrooster de hut verliet en Ian de vermolmde deur achter hem dichtgrendelde, fluisterde de knaap in zichzelf: „Goddank, ik heb tenminste één waren vriend; want dit weet ik, Peter Drummond heeft een trouw hart, ja, dat heeft hij.”

HOOFDSTUK XI.

Hernieuwde vriendschap.

Nadat de eerste dagen sinds den dood zijns grootvaders waren voorbijgegaan, begon Ian gedachtig te zijn aan Peters woorden. Op zekeren Zondagavond ondernam hij de wandeling naar diens woning. Mary was naar de avondkerk gegaan, ook Peter, en Viola was alleen tehuis. Zij zat op de bank voor het huisje, en tuurde naar den in het westen achter rotsen en heuvelen wegzinkenden zonnegloed. Met een vroolijken uitroep begroette zij Ian, blijde hem te zien. Zij noodigde hem uit naast haar plaats te nemen op de groene bank onder de linden en begon hem toen allerlei vragen te doen. Of hij het niet heel eenzaam had, zoo heel alleen in de hut? Ja, hij voelde zich heel eenzaam, stemde Ian toe. „Maar weet je, Viola,” zeide de knaap, „ik weet niet, of je dit begrijpen kunt, omdat je nooit hebt ondervonden, wat het is, zoo heel alleen te zijn; maar zie je, het heeft ook een

lichtzijde, dat alleen zijn. Ik heb niemand om tegen te praten dan Nelson, en daar hij geen ander antwoord geven kan dan blaffen, ben ik spoedig met hem uitgepraat. Dan raak ik aan het denken. Wanneer ik, nu het zomer wordt, des avonds in de deur van mijn hut gezeten, opkijk naar de sterren boven de velden en rotsen, dan is het mij, of die mij toespreken. En zeker doen zij dit. Zij spreken in haar eigen taal, en men kan ze alleen dan verstaan, als het hart geopend is om zachte klanken te vernemen. Wanneer het gemoed week is door droeve gedachten en weemoedige gevoelens, dan kun je haar stem verstaan. Soms is het mij, alsof er tranen in klinken. 't Is dan, als zij mij verhalen van al het leed dier vele andere menschenharten daarbuiten in de groote wereld, waarvan ik in de boeken heb gelezen. Want er is veel moeite en verdriet en smart op deze aarde. En dan denk ik bij mijzelf, hoe gaarne ik een hart zou willen kennen, 'twelk evenals het mijne eenzaam is en zich verlaten gevoelt. Ik zou willen trachten, zulk een hart zijn pijn te helpen dragen en het heen te wijzen naar boven. Ja, dat zou ik," ging Ian met nadruk voort. „Het moet heerlijk zijn, troost te kunnen brengen aan bedroefden, en hulp aan die ze behoeft. Ik heb mijn schapen lief, en als er een gewond of ziek is, is het mij, alsof ik de pijn zelf gevoel, en ik zou die gaarne van het arme dier overnemen. Maar daartoe ben ik onmachtig. Ik kan het alleen maar verzorgen en vriendelijk toespreken. En zoo denk ik soms dat ik wilde, dat het inplaats van een schaap een mensch ware, die mij antwoord kon geven. Nu, als ik dan zoo 's avonds in mijn deur gezeten opkijk naar de

sterren, is er meestal ééne groote ster onder, die bijzonder schittert en glanst. Deze noem ik de ster der vertroosting. En dan bedenk ik, hoe diezelfde ster ook nederblijkt op andere bedroefde en eenzame harten, evenals ik. En dan voel ik mij dichter bij den Hemel, het oord waar geen traan wordt geschreid. Het moet daar wel heerlijk zijn," zei Ian met een zucht.

„Jij denkt juist als oom Peter," zei Viola peinzend; „hij ook spreekt dikwijls over den Hemel, en ik geloof, dat hij er gaarne heen zou gaan. Vooral nu Grootje daar is. Hij staat ook altijd naar de sterren te kijken, en soms zingt hij een lied, dat van de sterren en den Hemel spreekt, wanneer hij mij in zijn boot over de rivier roeit."

„Hoe is dat lied? Zing het eens voor mij," verzocht Ian.

En met een kristalheldere stem begon Viola te zingen:

Boven de starren, daar zal het eens lichten,
 Daar wordt uw hopen verlangen voldaan,
 Daar zal het lijden des harten eens zwichten,
 Daar zal de vreugde voor eeuwig bestaan.

Boven de starren verdwijnt eens het duister!
 Daar ziet ge 't alles ontraadseld, onthuld,
 Wat gij verwacht van Gods eeuwigen luister,
 Wordt daar eens heerlijk en blijvend vervuld.

De laatste klank der zachte melodie stierf langzaam weg. Ian's oogen stonden vol tranen. Viola zat met gevouwen handen. Toen keek ze op eens tot hem op.

„Vind je het geen heel mooi lied?" vroeg ze zacht. Ian knikte geroerd.

„Ik houd van dat lied,” zeide hij eindelijk; „het spreekt over mijn sterren, want, je kunt dat zoo niet gevoelen, denk ik; maar het is, alsof zij mijn beste vrienden zijn, mijn trouwe bezoekers.”

„Maar oom Peter is je vriend ook,” zei Viola eenigszins geraakt, omdat zij haar oom miskend dacht.

„O ja,” zei Ian, „ik houd van hem. Hij is een goed man,” liet hij er met warmte op volgen, „een oprecht man en een christen. Hij is een dienstknecht van Jezus Christus, en zijn navolger. Ik wilde, dat ik hem geleek.”

Viola vestigde haar groote, blauwe oogen op den knaap. Er lag een uitdrukking in van eerbied en bewondering. Een zacht rood, het schijnsel der ondergaande zon, overgoot zijn mooi gezicht met een stillen glans.

„Het is beter om op Christus zelf te gelijken,” zeide zij zacht; „dat zegt oom Peter altijd. Ben je een christen, Ian?” En bij die vraag lag er een uitdrukking van diepen ernst op Viola's gelaat.

„Ik zou het gaarne zijn,” zeide Ian ootmoedig. „Het moet heerlijk zijn, een beelddrager van den grooten Meester te zijn. Maar ik weet niet, of ik ooit zóó zal kunnen worden, als ik wel wensch. Ook kom ik bijna met niemand in aanraking; je weet, ik ben altijd alleen, zoowel overdag op de heuvelen, als des avonds thuis. Ik heb soms dagen lang geen ander gezelschap dan mijn schapen en Nelson.”

„Koning David was ook een schaapherder, eer hij koning werd,” zei Viola; „dat weet je wel. En hij werd achter de schapen vandaan gehaald om tot koning te worden gezalfd. Nu, wie weet, wie jou

nog eens komt oproepen voor een of ander groot werk, Ian," vervolgde zij.

Er lag een ernstige, peinzende uitdrukking op Ians gelaat. Hij dacht na. Toen op eens verhelderde een glimlach als een zonnestraal zijn edel jongensgezicht.

„Ik hoop het, Viola," zeide hij; „maar dan dien ik evenals Koning David te wachten, totdat ik gehaald word. Ik heb er de laatste dagen dikwijls over gedacht, waarom ik schaapherder heb moeten worden. De dominee sprak Zondag in de kerk over de roeping van Levi uit het toluhuis. Ik wilde wel, dat ik ook zulk een hemelsche roeping mocht ontvangen. Ik zou evenals Levi gewillig zijn, die dadelijk te aanvaarden."

Op dat oogenblik zagen zij Peter en Mary in de verte aankomen over de velden. Ian stond op om hen beter te kunnen zien.

„Je oom Peter is een goed vriend," zeide de knaap hartelijk, „en hij heeft een trouw hart. Ik ben blijde, dat ik weet, dat hij mijn vriend is."

„En jij bent zijn vriend," zei Viola; „want zoo spreekt hij altijd over je. „Mijn vriendje Ian," zegt hij dan, dus ben je toch niet zoo heelemaal alleen," ging Viola troostend voort. „Oom Peter en ik, wij willen beiden vrienden voor je zijn, Ian."

„Jij ook?" vroeg de knaap, en er kwam een zachte vreugdeglans in zijn donkere oogen.

„Ja," zei Viola beslist, „ik wil je vriendinnetje zijn, voor je heele leven." En met hartelijkheid en vertrouwen stak ze hem haar kleine, bruine handen toe. Ian greep ze snel. Hij gevoelde een groote blijdschap en dankbaarheid bij die hernieuwde vriendschap.

Voortaan beschouwde hij Viola meer als een zuster, en Peter als zijn besten, meest vertrouwden en hartelijksten vriend.

Viola dacht ernstig na over hetgeen Ian gezegd had omtrent zijn wensch en begeerde roeping, en zij sprak er over tot oom Peter. En toen deze er later, bij gelegenheid, met Ian zelf over sprak, zeide hij tot den knaap: „Het heeft mij te denken gegeven, Ian. God zond zelf om David, mijn jongen. Hij zal ook om jou zenden, als Hij je noodig heeft en gebruiken wil voor zijn werk. Wacht daarom zijn tijd geduldig af; thans behoor je nog bij je schapen; en ze zijn ook zijn schepselen, die Hij gemaakt heeft.”

Ian kwam nu dikwijls in het stille, vredige avonduur naar Peter's woning. Menig gesprek werd tusschen hen gevoerd op de bank onder de linde, in de vallende schemering. De verstandige, nadenkende knaap putte voedsel en levenskracht uit de warme bron van ware godsvrucht en vroom gepeins van den eenvoudigen, maar vromen visscher. En er ontstond een innige band van liefde en vertrouwen tusschen Peter en den knaap. En Viola gevoelde zich ook gelukkig in haar hernieuwde vriendschap.

HOOFDSTUK XII.

Weder achtergelaten.

Drie zomers waren er voorbijgegaan en weder was de herfst daar. Het was vier jaar geleden, dat

grootje Drummond de eeuwige rust was ingegaan. Ian was al dien tijd een trouwe bezoeker gebleven van Peter's woning. In het eerst hadden die bezoeken zich bepaald tot één keer in de week en des Zondags. Langzamerhand echter had hij ze herhaald. En eindelijk kwam hij geregeld iederen avond, wanneer het weder niet al te ongunstig was om den tocht over de rotsen te maken. Gebeurde het soms, dat hij een avond wegbleef, dan misten Peter en Viola hem allebei en ook Mary zag een volgenden dag met grooter verlangen naar den knaap uit. Meestal bracht hij zijn fluit mede tot groot vermaak van Viola. Hij kende nu verscheidene melodieën, en hij leerde ze ook aan Viola. Er was langzamerhand een zeer nauwe vriendschap ontstaan tusschen de beide, verweerde kinderen. 't Was alsof ze broeder en zuster waren. Peter sloeg hen met genoeg gade, wanneer ze naast elkander gezeten buiten op de bank, of ook wel op de rotsen, met elkander in gesprek waren. Viola's liefste plekje was nog steeds de groote rots, waar ze voorheen zoo menig uur in stille afzondering placht door te brengen. Nu was Ian bijna altijd bij haar. Wanneer de schapen verzorgd waren, in het stille zomeravonduur, konden de kinderen altijd samen vinden. Ook zocht Viola hem dikwijls op de velden op, na schooltijd, wanneer hij daar met zijn kudde rondwaalde om ze te laten grazen. Zoo vlood de tijd snel en vredig voorbij. Het leven van Viola was gelijk aan het stille beekje, dat rustig voortkabbelt langs groene oevers en vruchtbare weiden. Maar hoe minder handarbeid Mary haar liet verrichten, des te droomeriger en nadenkender werd haar geest. De omgang met

Ian maakte haar dit nog meer. Hij vertelde haar van hetgeen hij in de boeken las, die dominee en meester hem leenden om zijn geest te verrijken. Dus maakte hij Viola deelgenoot van zijn kennis, en hij had in haar een aandachtige leerlinge. In het diepst van Ian's gemoed leefde echter steeds de begeerte naar iets anders dan het tegenwoordige bestaan. Bij Viola was dit meer vaag en onbewust, bij hem was het een levendige drang, eenmaal te worden opgeroepen tot een grootsche taak en een gewichtigen arbeid, evenals koning David in de Heilige Schrift. Ian was een dromer. En het stille, eenvoudige leven, dat de knaap leidde achter zijn kudde, zijn dagelijksch verblijf in de vrije natuur, onder Gods ruimen Hemel, bood hem ruimschoots gelegenheid tot dromen en tot denken. Hij wist en begreep echter niet, hoe hij ooit zou kunnen geleid worden tot een ander, meer werkzaam leven. Heel veel geleerd had hij niet. Al vroeg had hij de dorpschool verlaten om zijn grootvader behulpzaam te zijn. Soms had hij des winters de avondlessen van den meester bijgewoond. Maar als het weer te bar was, hield zijn grootvader hem steeds terug. En zoo was zijn opvoeding gebrekkig geweest. Wel bezocht hij de catechisatie, maar de dominee was een oud man, die niet nauwkeurig lette op den aanleg van elk zijner catechisanten in het bijzonder. En Ian was te vroeg van school genomen dan dat de meester een juist oordeel over hem kon vormen. Dat de knaap bij den ouden grootvader een eenzaam leven leidde, en gedurende de lange avonden geheel aan zichzelf was overgelaten, had meesters medelijden opgewekt en hem op het

denkbeeld gebracht den knaap af en toe een boek ter lezing te geven. En zoo had Ian zichzelf gevormd tot wat hij geworden was, „een denker”. Hij en Peter pasten in dat opzicht volkomen bij elkaar, en steeds ook vonden zij genoeg in elkanders gezelschap.

Dikwijls ook nam Peter Ian mede in zijn boot tot een tochtje op de rivier. Meestal geschiedde dit bij zonsondergang. Ian hield van de rivier, de rotsen en de zee. De golven van den grooten oceaen hadden voor hem een eigen sprake, evenals de sterren aan het firmament en de ruischende avondwind. Wanneer hij de visschers, waaronder ook Peter, zag uitvaren over de groene golven, het ranke visschersschip dobberende op die vaak lachende, maar verraderlijke oppervlakte, bekwam hem menigmaal een gewaarwording van leed, weemoed en smart. O! hoe velen sliepen daar op den bodem onder die schuimende wateren met hun demonisch geweld. En wanneer hij dan weer bij zijn schapen terugkeerde, dacht hij lang en ernstig na over de gevaren van het zeeleven. Dikwijls steeg zijn gebed op voor het behoud van die visschers, inzonderheid voor dat van zijn vriend Peter.

Ian had een vage herinnering omtrent zijn vader behouden. En een enkele maal in schemeravond had hij met Peter over hem gesproken. Peter had Ians vader gekend. En Peter vertelde aan den knaap, welk een knap man hij was geweest in zijn gezonde, sterke dagen; hoe werkzaam en hoe opgewekt. Eens toen Viola bij zulk een gesprek tegenwoordig was, had zij plotseling gevraagd, evenals jaren terug aan Grootje: „Oom Peter, vertel mij nu ook eens iets van mijn vader?”

Die vraag had den goeden visscher in groote verlegenheid gebracht.

„Ik heb hem niet gekend, kindlief,” had hij eindelijk gezegd. „God gaf je aan mij, toen je geen vader meer hadt; meer kan ik je niet zeggen.”

Hij vond het niet goed, haar de waarheid te vertellen, de naakte waarheid, zooals deze in werkelijkheid was.

„Misschien weet Oom Michiel het,” had Viola nadenkend gedacht. Het bevreemdde haar, dat niemand ooit met h aar over heur ouders sprak. En het gaf haar meer en meer te denken. De ontwijkende antwoorden, die zij van iedereen ontving, prikkelden te sterker haar nieuwsgierigheid. Hoe zou zij ooit iets omtrent hen te weten komen? Zij verdiepte zich telkens weer in gissingen, maar zij vroeg er niet meer naar. Ook Mary bewaarde steeds een geheimzinnig stilzwijgen, en Ian zou het wel niet weten, meende zij. Toch zou eenmaal de sluier worden opgelicht, waarmede vriendelijke handen het verleden voor haar verborgen hielden. Echter moest nog eerst een groote droefheid haar leven overschaduwen.

't Was in het begin van den herfst. De visschersvloot was weder uitgezeild. Ook Peter bevond zich onder de opvarenden. Viola was met Ian in de haven geweest om hem te zien vertrekken. Op den ouden visscher en Michiel Thorn na, waren ook haar andere voorgeden meegegaan. Michiel Thorn was door ziekte aan zijn bed gebonden, en zijn makkers waren dus dezen keer zonder hem vertrokken. Een paar dagen, nadat de vloot de haven had verlaten, stak er een hevige storm op. Eerst had het den geheelen morgen hard gewaaid, maar tegen den middag was de wind steeds

in hevigheid toegenomen. En toen de avond viel, woei er een hevige orkaan. Verschrikkelijke rukwinden geeselden de golven. De zee leek één kokende massa, en het gezicht werd belemmerd door het stuivende water, dat over het dorp woei en een zoutlaag achterliet aan boomen, huizen en vensters. Verschrikkelijk hadden de vaartuigen op zee het te verantwoorden, bij dat woeden der elementen. De kustwacht vernam duidelijk de noodseinen, doch aan redding was geen denken. Eén reddingboot ging de kokende zee in, doch tevergeefs.

En ginder, ver weg, verkeerde Peter's boot in zinkenden toestand. Ankers, kettingen en sloep waren weggeslagen, en een zwaar lek deed alle hoop op redding opgeven; het schip had groote averij aan den boeg, tevergeefs strenden en worstelden de opvarenden om hun leven. Bij de schier wanhopige pogingen om de kust te bereiken werd menig vurig gebed opgezonden tot God, die alleen helpen kan, en in wiens hand iedere menschenziel besloten is. Misschien bestond er nog eenige kans op redding, daar van de kust de reddingboot was uitgezonden. Maar groote golven beukten het ranke vaartuig en wierpen het tegen de klippen. En met anderen vond ook Peter Drummond, de stille, godvruchtige visscher, zijn graf in de golven.

Slaap, stille slaper, in uw koele, groene zalen, op uw bed van zeewier; slaap tot den dag der Opstanding, Wanneer de bazuin zal slaan, en de dooden zullen worden opgewekt, dan zal ook de zee u wedergeven aan Hem, den Grooten Overwinnaar, den Heerscher over land en zee.

En terwijl zijn schip wegzonk naar de diepte, steeg, met zijn laatste bede, zijn ziel tot God omhoog.

De aan wal gebleven visschers, de ouden van dagen en zelfs de kinderen, brachten dien nacht door in angstig gebed. Mary stortte haar bede uit in de woning, waarheen Peter nu nimmermeer zijn schreden zou richten, waar zijn voetstap nooit meer zou worden gehoord. Viola sliep niet. Zij zat met groote, strakke oogen overeind in bed, en luisterde naar het geraas van den storm, die in de verte de golven zweepte. Met woest getier rolden zij over elkander, angstwekkend klonk hun geluid, wegstervend als in akelig gehuil en wanhopend gejammer. Bijna niemand was dien nacht te bed.

Ook Ian waakte in zijn hut, die elk oogenblik door den storm dreigde vernietigd te zullen worden. Hij lag op den leemen vloer, met bleek gelaat en gevouwen handen. Hij bad voor zijn vriend, die in nood verkeerde en voor die anderen, hem allen welbekend. Hij wist niet, dat Peter Drummonds schip reeds te pletter was geslagen en dat de ziel van den vromen visscher op de onstuimige wateren Hem was tegemoet gegaan, die ook eenmaal Petrus tot zich had doen komen op de golven en dezen, toen hij dreigde te zinken, bij de hand genomen en tot zich getrokken had. Doch waar Petrus eigenwillig zijn schip verliet, om tot Jezus te gaan, daar had de Groote Meester dezen zijn discipel gewenkt, met een vriendelijk „Kom.” En Peter ging tot Jezus, maar hij ontmoette Hem in zijn Heerlijkheid.

Toen eindelijk het wrak van het ranke vaartuig aan de Schotsche kust kwam aanspoelen, deed het

een zwijgend verhaal van het droeve lot der brave, wakkere mannen. En met angstig ongeduld wachtte men in het dorp hun behouden thuiskomst. Maar er kwam er niet één terug om van zijn wedervaren te vertellen, noch om een laatsten groet of troostwoord over te brengen aan de achtergebleven betrekkingen. Alleen het wrak vertelde van het lot dier mannen. En de mare werd overgebracht naar de dierbaren, die wachtend uitzagen, vreesden, en toch nog hoopten; die hun gebeden avond aan avond opzonden tot dien God, die in zijn ondoorgrondelijke wijsheid doet hetgeen Hij wil. Van de vijf visschers, die den voogdijraad over Viola hadden uitgemaakt, was maar alleen Michiel Thorn nog over, die ziek te bed lag. De oude visscher, vader Jim, stierf van schrik, toen hij de treurige tijding ontving van het lot der anderen.

Toen de mare bekend was geworden en Viola tot het besef kwam, dat oom Peter verdronken was, barstte zij in een hartstochtelijk snikken uit. Zooals Mary zeide, zij was niet tot bedaren te brengen, en wilde zich niet laten troosten over haar verlies. Nu eerst gevoelde zij, wat hij voor haar geweest was; hij, de man die alles, vader en moeder, voor haar vertegenwoordigd had, die heel haar wereld had uitgemaakt. Grootje was dood, Peter had zijn graf in de golven gevonden, zij gevoelde zich in waarheid alleen achtergelaten. Ja, geheel alleen. En thans voor de tweede maal. Maar dat wist zij niet.

HOOFDSTUK XIII.

Niet meer verborgen.

Er had een ernstige beraadslaging plaats in het huis van den burgemeester. De dominee, en nu ook Michiel Thorn, waren daar tegenwoordig. Nog steeds werd Michiel als een der voogden, nu als de eenige, van het gevonden meisje erkend. Peter had een soort testament achtergelaten. Daarin had hij aan Viola zijn kleine bezitting vermaakt, het huisje met den tuin. Hij had dit testament gemaakt, nadat zijn moeder overleden was. Er was echter een kleine voorwaarde aan verbonden, en wel deze, dat, mocht Viola niet zelf den wensch te kennen geven om bij anderen haar intrek te nemen, zij het huisje zou blijven bewonen met Mary, als n.l. deze laatste daartoe genegen was.

Viola was nu ongeveer veertien jaar oud. Met behulp van Mary was zij best in staat den kleinen tuin te onderhouden, waarin Peter haar dikwijls onderwezen had. Had zij echter een andere keus, b.v. van bij Michiel Thorn te gaan inwonen, dan moest het huisje tot haar meerderjarigheid worden verhuurd. Het was toch mogelijk, dat haar gedachten in dien tijd veranderden. Daarom mocht het huisje niet verkocht worden, vóórdat Viola een rijperen leeftijd had bereikt. En ook dan nog had Peter den wensch uitgesproken, dat zij het in eigendom zou behouden en het dus niet in vreemde handen zou overgaan.

Men besloot vooreerst Viola zelf te vragen, wat zij

voorshands het liefste deed, haar intrek nemen bij Michiel Thorn, of met Mary in het huisje blijven wonen, waarin zij haar kinderjaren zoo vredig en gelukkig had doorgebracht. Het antwoord, dat Viola gaf, was beslist en zeker. Zij wilde liever blijven in het huisje, 'twelk haar zoo lief was, en waar alles tot haar sprak van Grootje en oom Peter. De opbrengst van den tuin was echter niet genoeg voor haar om van te leven. Mary verdiende nog steeds met hetgeen zij in het dal verrichtte. En van Michiel Thorn ontving Viola nog elke maand een kleine toelage, doch die van de andere voogden was met hun dood geëindigd. Dus moest zij zien er wat bij te verdienen. Maar wat? Zij besloot zich in den eersten tijd toe te leggen op het netten boeten. Zij had het Peter dikwijls zien doen. Meer dan één vrouw in het dorp zou genegen zijn haar daarin verder onderricht te geven. En zoo bleef Viola met de oude Mary in het huisje 'twelk thans haar eigendom was geworden.

Zij was nu genoodzaakt in haar eigen onderhoud te voorzien. Dit was wel een prikkel om haar arbeidzaam te maken. Zij begon nu ook meer Mary te helpen bij haar huiselijke bezigheden. 't Was een goede afleiding, en zij was daardoor minder geneigd zich aan haar verdriet over te geven, en aan het gevoel van eenzaamheid. Ian bleef steeds haar grootste aardische vriend, bij wien zij menigmaal haar troost zocht. Hem maakte zij deelgenoot van haar gedachten en hij deelde in haar droefheid, waar hij eveneens in Peter zijn vriend verloren had. Wanneer hij des avonds zijn schapen in de kooi had gebracht, hielp hij haar menigmaal bij haar arbeid in den tuin, kloofde

haar houtjes en zorgde voor haar brandstoffen in den winter. En wanneer dan alles was afgedaan, nam hij zijn fluit en speelde, zooals eertijds in den maneschijn, de teederste melodieën. Toen de winter aankwam, bracht hij zijn boeken mede, en samen leerden hij en Viola daaruit.

Nog steeds was het gordijn, 'twelk Viola's afkomst verbergde, niet weggeschoven geworden. Maar eindelijk kwam, geheel onverwacht, de dag, dat het werd opgehaald. In het kleine vertrek, hetwelk Grootje Drummond's trots had uitgemaakt, in de zoogenaamde pronkkamer, lag nog steeds de groote bijbel op het door Peter zelf gemaakte tafeltje. Met eerbiedige handen nam Mary daar geregeld tweemaal in de week het stof af. Bijna nooit waren de koperen klampen geopend geworden, daar Peter gewoon was geweest aan het gebruik van zijn ouden, kleinen bijbel. En daar het boek zeer zwaar was en ongemakkelijk te hanteeren, had Viola er tot nog toe nimmer een blik in geslagen. Maar op zekeren dag dat zij Mary hielp in het huiswerk, belastte zij zichzelf met den schoonmaak van het pronkvertrek. Zonder erg nam zij nu den zwaren bijbel in handen, streek voorzichtig over den band en legde hem daarna op de ronde tafel in het midden van het vertrek. En toen zij er even later het stof afnam, maakte zij, zonder er bij te denken, ook de klampen los om den bijbel ook van binnen eens te bezien. Na er eenigen tijd in gebladerd te hebben, en juist van plan zijnde het boek weer te sluiten, liet zij den zwaren omslag schieten, zoodat het éérste blad, hetwelk beschreven was, zich aan haar oog vertoonde. Wat bovenaan stond, was blijkbaar door

Peters vader geschreven. Verder herkende ze heel duidelijk het handschrift van „oom” Peter. Haar blik gleed over de letters en zij begon van voren af aan te lezen. Plotseling bleef zij steken, een gloeiende blos vloog over haar gelaat. Toen op eens vloeide het bloed terug en werd ze zeer bleek. Ze stond een oogenblik als aan den grond genageld. Want ze las in duidelijk, heel leesbaar schrift: „Violette, gevonden op de rots, na den storm in den nacht van den 15en Juli 18..” Dus was zij een vondeling. Het schemerde haar voor de oogen, een lichte duizeling overviel haar. Toen haalde ze diep en zwaar adem. Wezenloos keek ze het kamertje rond. Dáárom had dus niemand ooit met háár over haar ouders gesproken. Van wie was ze een kind? En hoe was juist oom Peter er toe gekomen, haar tot zich te nemen? Zij zou het dadelijk aan oom Michiel vragen, hij zou het althans wel weten. En Ian? Zou Ian het geweten hebben? Die vraag begon haar nu te pijnigen.

Mary, die niet begreep wat die ongewone stilte beduidde, kwam uit de keuken aanloopen... Nog bleek en verbijsterd, stond Viola bij den geopenden bijbel.

„Wat scheelt er aan?” vroeg de oude vrouw, blijkbaar ontsteld door de ongewone strakheid van Viola's gelaat.

Als eenig antwoord barstte het meisje in tranen uit, terwijl zij naar het handschrift wees, hetwelk zoo onbarmhartig haar levensgeschiedenis verhaalde.

„Ga naar Michiel Thorn, kind,” zei Mary; „hij zal je alles vertellen. Maar, wees toch niet zoo bedroefd. Was Peter geen vriendelijk pleegvader voor je? En

heeft Grootje Drummond je niet meer dan moederlijk verzorgd? En de andere visschers, die je „oom” noemde, hebben ze niet altijd hun huis voor je open gehouden? Wees er dankbaar voor, kind, dat de goede God het alles zoo bestierde, dat je op onze rotsen werd gevonden.”

„Dáárom dus noemen ze me de „rotsbloem”, de „wilde rotsbloem”, zei Viola, haar tranen afdrogend met een zucht.

„Nu begrijp ik het pas; ja, nu begrijp ik het eindelijk. Want geen enkel ander kind uit het dal hebben ze ooit dien naam gegeven. Lieve, goede grootje Drummond en beste oom Peter!”

En opnieuw begon Viola te schreien. Toen, in een opwelling van dankbare teederheid, sloeg ze beide armen om Mary's hals en kuste haar. De oude vrouw troostte haar met moederlijke liefde. Toen zond ze Viola naar het dal om Michiel Thorn op te zoeken. Ze begreep te recht, dat hij de persoon was, wien het recht toekwam, het meisje omtrent haar verleden en geschiedenis in te lichten. Was hij niet de man, die de arme, kleine bloem op de rots had gevonden?

HOOFDSTUK XIV.

Bloelend tot zijn eer.

Nu Viola bekend was met de geschiedenis harer prilste jeugd, verwonderde het haar niet meer, dat men haar de „rotsbloem” noemde. Zij nam de zaak

thans zooals ze was. Michiel Thorn had haar haarfijn verteld, hoe alles zich had toegedragen, nadat hij haar in zijn arm van de rots had afgedragen. Toen de oude predikant van Michiel vernam, dat Viola met haar verleden op de hoogte was, kwam hij op zekeren middag haar opzoeken. Hij wilde eens ernstig met haar spreken. Zij wist thans ook, wie haar den naam Viola had geschonken, en wat hem op die gedachte had gebracht.

Viola zat op de bank in de schaduw der oude linde, toen de grijze predikant langs de haag het tuinkekje binnenkwam. Het was nu in de lente, alles daarbuiten stond in bloei. Zij stond op om den dominee te begroeten. Mary, die door het venster den leeraar had zien aankomen, kwam haastig naar buiten met grootje Drummond's armstoel. Zij plaatste dien op een beschut plekje uit den wind. Vriendelijk en meewarig legde de oude man zijn hand op het blonde hoofd van het jonge meisje, terwijl hij haar vaderlijk toesprak.

„Het is eer een reden tot groote blijdschap dan om zoo bedroefd te zijn, mijn kind,” zei de dominee.

„Denk eens, van al degenen, die dien nacht zijn omgekomen in de golven, werd jij alleen gespaard. En al weet je niet, wie je ouders waren, God de Heere weet het wèl. En het was niet bij toeval, dat je onder ons gebracht werd; zie, hoe trouw heeft de Hemelsche Vader voor je gezorgd. Dat moet je toch erkennen, nietwaar? En geloof je nu niet met mij, dat waar Hij in zijn ondoorgrondelijke wijsheid alléén uw jonge leven spaarde, dat Hij daarmee een bijzondere bedoeling heeft gehad? Dat leven komt Hem

toe; Hij eischt dat leven op voor Zich en voor zijn werk. En. denk je dat Hij zich vergist heeft in de bestiering van je lot? Neen, mijn kind, Hij vergist zich nooit. Al schijnt het ons raadselachtig, waarom jij alléén gespaard moest blijven, Hij weet waartoe, en waarom. Wij noemen je onze „rotsbloem”, omdat je als een bloem op de rots bent gevonden en geplukt. Maar weet je wel, Viola, welk een liefelijke beteekenis daarin schuilt? Je hebt een verheven roeping. Elke bloem, die God de Heere schiep, predikt grootheid en macht; ook het kleinste, voor ons oog verborgen veldbloempje. En het kleine, nederige viooltje aan den voet van den eik, prijkt en bloeit tot zijn eer en verheerlijking; het vertelt zijn majesteit en bezingt zijn lof. En daarbij werd zij geschapen tot verlustiging van den mensch. Wij verblijden ons in haar schoonheid, haar geur streelt onze zinnen, zij vervroolijkt de ziekekamer en haar nabijheid troost ons in donkere uren. Zelfs de naakte, kale rots krijgt een geheel ander aanzien, wanneer wij daar tusschen de spleten een kleine bloem ontdekken, die daar bloeit en tiert.

En dit is juist zoo schoon voor wie er oog voor heeft, dat de bloemen niet alleen in onze tuinen bloeien, maar ook aan den zoom van het stille woud en in de spleten der rots. En van die bloemen der natuur kun jij, mijn kind, die haar naam draagt als een symbool, het evenbeeld zijn in de vervulling van je roeping onder de menschen. Peter heeft eens den wensch uitgesproken, dat je een sierplant mocht wezen in Gods koninkrijk. Maar dan moet je ook, evenals de bloem, wier naam je draagt, je levenskrachten

wijden aan zijn eer, tot heil en troost der naasten. Heb je daar wel eens over nagedacht?"

Viola schudde ontkennend het hoofd. Maar nieuwe gedachten rezen in haar op onder de troostende, onderwijzende toespraak van haar ouden leeraar.

„Je draagt den naam Violette,” ging de dominee voort, „en dat is een liefelijk symbool. Het viooltje bloeit zoo rein en schoon te midden van haar stille eenzaamheid. Moge je leven, rein en schoon, tot anderen spreken van den lof des Heeren. Houd deze gedachte voor oogen. Laat dit denkbeeld je bezielen. Je hebt misschien nog een lang leven voor je. Laat het voortaan je eenige gedachten zijn, je leven toe te wijden aan den Heere.”

„Hoe kan ik dat?” vroeg Viola, terwijl zij den predikant met betraande oogen beschroomd aanzag.

„Wil ik het je zeggen?” vroeg de dominee. „Ga in de woningen van zieken en bedroefden, en breng troost en hulp aan die ze noodig hebben. Je bent nog wel jong, nog pas vijftien jaar. Maar je kunt nooit te vroeg beginnen met iets voor Jezus te doen. Dat is de grootste vertroosting bij al de droefenis dezer aarde. Wie zich vroeg verbindt den Heere te dienen; Christus te volgen in hetgeen Hij deed, toen Hij op aarde was, heeft daarin een levensdoel, waartegen al het aardsche geluk niet kan opwegen. Laat het leven, dat Hij je zoo wonderlijk spaarde, worden een dankoffer, Hem gewijd. Mary wordt oud, haar jaren klimmen; het staat te wachten, dat zij weldra haar taak zal nederleggen. Je kunt haar thans reeds bijstaan in het helpen van de zieken, hen vertroostende

met goed te doen. Zul je over dat alles eens nadenken, mijn kind?"

Viola beloofde het. De oude dominee nam haar beide handen vaderlijk tusschen de zijne. Toen boog hij het grijze hoofd als tot het gebed. De zachte zuidenwind speelde door zijn dunne lokken. Hij had den hoed afgezet, de zilverwitte kruin glinsterde als sneeuw in den gouden zonnegloed, die door het gebladerte viel. Zijn diepe, klankvolle stem ging over van een vriendelijke toespraak in een ernstig, dringend gebed. Hij bad dat het jeugdige leven, 'twelk zoo eenzaam stond te bloeien in een geheel vreemde omgeving als een bloem op de rots, bestemd mocht zijn tot eer van God; dat het een gezegend leven mocht zijn, en dat het eenmaal in de wereld kleur en geur mocht verspreiden tot verheerlijking van zijn naam.

Toen de predikant vertrokken was, oogde Viola hem na, over het kleine tuinhekje geleund. Rondom haar verspreidden de bloemen haar liefelijkste geuren. Zij blikte met vochtige oogen op haar neder en fluisterde zacht: „Mocht mijn leven u gelijken, lieve bloemen; zoo zal ik niet tevergeefs hebben geleefd.” En toen zij den drempel harer woning overschreed, was zij met zeer ernstige gedachten en voornemens vervuld. Onder de toespraak en het gebed van den grijzen leeraar, was Viola in haar denkbeelden plotseling gerijpt „van kind tot vrouw”. Zij zag heel duidelijk, dat zij een roeping, een levenstaak van God had ontvangen. En toen zij des avonds nederknielde voor haar legerstede, en het maanlicht vriendelijk haar gebogen hoofd bestraalde, was het met de ernstige bede, dat God haar alzo mocht bekwamen, dat haar

leven in waarheid beantwoordde aan haar naam. Dat zij nog eenmaal als een bloem mocht bloeien, op de groote rots der wereld.

HOOFDSTUK XV.

Van kind tot vrouw.

Vijf jaren zijn vervlogen sinds dat bezoek van den grijzen dominee op dien zonnigen achtermiddag. Het huisje, hetwelk eertijds aan Peter Drummond toebehoorde en door erfenis in Viola's bezit was gekomen, wordt thans door Michiel Thorn bewoond. Michiel heeft het sinds een paar jaar in huur. Het behoort echter nog altijd in eigendom aan Viola. Eénmaal in het jaar slechts komt zij er voor een korten tijd haar intrek nemen. 't Is dan, wanneer zij met vacantie in het dal komt om uit te rusten van haar zwaren, drukken, veel omvattenden arbeid.

Een groote verandering heeft er in deze jaren met haar plaats gehad. Thans is Viola niet alleen in haar denkbeelden, maar ook in haar uiterlijke verschijning van kind tot vrouw rijpt. Ga maar eens met mij mede, lieve lezeres, en volg mij naar een der armoedigste buurten van het reusachtige Londen. In een van de afzichtelijkste krotten, waar menschen wonen, verdierlijkt door zonde en ellende; waar kinderen tot allerlei slechts worden opgebracht, bloeit Viola in waarheid als een bloem op de wereldrots. Wij treden een huis met verscheidene verdiepingen binnen. Wij

beklimmen de krakende, bouwvallige trappen en portalen. Een der deuren, die daarop uitkomen, gaan wij binnen. Nu bevinden wij ons in een klein, laag vertrek. In een hoek daarvan staat een laag en krom gebogen ijzeren ledikant. Daarin liggen zulk een vunzige, oude matras en zulke kapotte dekens, dat dit een en ander nauwelijks den naam van beddegoed verdient. Op een hoop vodden rust het uitgeteerde gelaat van een kind. Twee magere handjes plukken onrustig aan het vuile dek, en glinsterende oogjes kijken verlangend naar de vermoldde deur. Op den grond, te midden van vuil en rommel, zit een vrouw gehurkt. Zij heeft een ongunstig, verwaarloosd uiterlijk. 't Is haar aan te zien, dat zij aan den drank is en voor dien éénen hartstocht al het andere, haar kinderen en haar huishouden, vergeet. Meubels bevat het vertrek niet. Een plank, over twee tonnen gelegd, dient voor zitplaats. Een hoop smeulende asch in den hoek der kamer onder den schoorsteen maakt de lucht nog benauwder en de ademhaling van het kind moeilijker. Twee jongere kinderen met ongewasschen gezichten en half naakt, scharrelen over den vloer. Een hoop rommel, opgestapeld in een anderen hoek der kamer, verspreidt een vunzige atmosfeer door het vertrek.

Lichte voetstappen klinken nu op de krakende planken van het portaal. Op het geluid daarvan heft het zieke jongske het moede hoofdje op. Met zijn van koorts glinsterende oogen staart hij verlangend naar de deur. Een zucht van verlichting ontsnapt aan zijn droge, brandende lippen. Eindelijk! daar is zij, „de Zuster"! Een jonge vrouw, gekleed in blauw katoenen japon, een groot wit schort met kruisbanden daar-

over, is de kamer binnentreden. Haar frisch, jeugdig gelaat glanst van opgewektheid en levenskracht. Haar geheele verschijning in die vuile, naargeestige omgeving gelijkt op het binnenstroomende zonlicht. Zij schijnt een verpersoonlijkte zonnestraal. Het blonde haar, in het midden eenvoudig gescheiden, omlijst een edel, denkend voorhoofd. De blauwe oogen hebben een uitdrukking van ernst, liefde en medelijden. Dat is Viola. Op de kale rots aan den uitersten rand der wereld, in de donkerste spleet, bloeit zij thans in waarheid als een heerlijke hemelgave. Haar intrede bij zieken, verwaarloosden en bedroefden, brengt hulp, redding en troost. Haar leven is één toewijding, één groote zich zelf gevende liefde geworden. Zij heeft vijf jaar geleden haar roeping verstaan. Nadat zij begonnen was, met Mary de zieken en de stervenden te bezoeken en bij te staan, nam zij later die taak geheel van haar over. Van de oude, ervaren vrouw leerde zij menige les voor de practijk van het leven. En toen de geneesheer zag, hoe handig zij was, hoe vol van zorg en toewijding bij de zieken, raadde hij haar aan, heur krachten te geven op een breeder arbeidsveld. En hij hielp haar daartoe. Door zijn tusschenkomst kwam zij te Londen. Daar moest zij eerst een volledige opleidingsschool doorloopen. In een der groote ziekenhuizen kreeg zij een plaats op aanbeveling van den dokter uit het dal. Nu werd Viola in waarheid op de proef gesteld, of haar de roeping ernst was. Maar zij hield vol en volhardde, hoe moeilijk de proeftijd ook was. Vier jaar later had zij met gunstig gevolg haar examen afgelegd. Nu was zij gediplomeerd verpleegster. En toen gaf zij aan

den predikant, met wien zij gedurende haar leertijd in aanraking was gekomen, den wensch te kennen om haar leven en krachten te wijden aan de armste, meest verwaarloosde en diepst gezonken bevolking. Dominee Craig wees haar zijn eigen arbeidsveld als een vruchtbaren bodem. En zoo komt het, dat wij Viola in Londen terugvinden, te midden van die omgeving.

Nadat zij in het vervuilde vertrek het zieke kind had verzorgd, werden de twee andere kinderen gewasschen. Daarna spelde zij haar japon op, haalde een emmer water en begon den grond te boenen. In de voorraadsmand, waarin zij eenig voedsel voor de vrouw en de kinderen had medegebracht, bevond zich ook een pakje zeep voor deze schoonmaak. Toen alles in dat vertrek beredderd was, begaf zij zich naar een andere, maar toch soortgelijke omgeving op hetzelfde portaal. Hier was het al even armoedig en ellendig. En zoo ging zij voort met haar liefdearbeid, overal helpende, arbeidende, en troostende, terwijl zij ijverig poogde de menschen van den drank af te brengen. Ook sprak ze hen van de liefde van Christus en van zijn macht om te genezen, te helpen en te vergeven, waar redding schier hopeloos scheen. En wat zij thans deed, zij deed het uit een hooger beginsel dan waartoe zij van nature bekwaam was. Het was uit liefde en dankbaarheid. Zij gevoelde zich gedrongen vruchten der dankbaarheid te dragen. Zij had haar leven op het altaar gelegd, uit liefde tot Hem, die het zijne ook voor haar tot een zoenoffer had gesteld.

Violette Drummond had in den loop der jaren den Heer als haar Zaligmaker leeren kennen. Als middel daartoe had God gebruikt de beproevingen van haar

jeugdig leven. Gemis, eenzaamheid en droefheid over haar verlaten toestand hadden haar tot God uitgedreven. Daarbij had ook de omgang met Ian Halker gunstigen invloed op haar uitgeoefend. En niet het minst van alles de lezing der Heilige Schrift. Ook de nagedachtenis van haar godvruchtigen pleegvader en van Grootje had gewerkt als de hemeldauw op de rotsbloem, om haar te maken tot een sierplant in des Heeren hof. Peter's vrome wensch op den avond, dat hij het kind in zijn moeders armen legde, was vervuld geworden. En Viola wenschte niets vuriger dan haar naam, „de bloem op de rots” eer aan te doen. Het eens zorgeloze kind was tot vrouw geworden. De knop had zich ontplooid tot een volle, rijke bloem, die een liefelijken reuk verspreidde in de armoedigste, de donkerste en de meest troosteloze omgeving.

XVI.

Nog eens de wilde rotsbloem, of, „de bloem op de rots”.

En hoe was het met Ian Halker gegaan? Wel, hij was thans geen schaapherder meer. Nadat Viola het dal had verlaten en zich naar Londen begeven, had hij trouw briefwisseling met haar gehouden. En in haar brieven vertelde zij hem veel van die groote stad met al naar ellende, haar smart en verdorvenheid. Dit wekte in Ian meer en meer de begeerte ook naar Londen te gaan en zich te wijden aan hetzelfde werk.

Thans zag hij zijn roeping voor zich liggen. Nadat Viola met Dominee Craig kennis had gemaakt, vertelde zij hem van Ian. Zij gaf den predikant Ian's wensch te kennen, en deze gaf gaarne hieraan gehoor. Ian werd nu van achter de schapen geroepen. Niet om eenmaal als koning David tot het heerschersambt te worden gezalfd; o neen! Maar toch werd hij gezalfd als door den Heiligen Geest zelf. Maar om een dienst-knecht te zijn van den Heere Jezus Christus, den Koning der koningen. Dominee Craig nam Ian bij zich in huis. Hij leidde hem op tot helper in het werk des Heeren. De predikant onderwees hem zelf in veel, waarvan Ian nooit had geweten of gehoord. Hij liet hem in zijn vrije uren studeeren. Daartoe stond hij hem zijn eigen boekenkast af, terwijl hij hem bij zijn studie hielp. En terwijl Ian zich in zijn avonduren bekwaamde door ernstige studie, bezocht hij over dag de armste en ellendigste woningen. Hij bracht er het Evangelie, de blijde boodschap, het Woord van God. Zoo werkte hij samen met Viola, en waren zij elkanders medearbeiders in het Koninkrijk Gods. Die twee levens vloeiden nu in één bedding, in den arbeid der liefde en der zelfovergave. Zij waren door Gods genade navolgers geworden van den Grooten Goddelijken Meester. En dominee Craig verklaarde in een schrijven aan den predikant van het dal, waarin hij over Viola en over haar gezegenden arbeid schreef: „Het dal heeft ongetwijfeld nooit schooner bloem voortgebracht, en de spleten der rots hebben nooit liefelijker bloem zien bloeien, dan deze Violette, „de wilde rotsbloem,” of
 „de bloem op de rots.”

INHOUD.

Hoofdst.	Bladz.
I. Na bangen nacht	5
II. Moederliefde	9
III. Aan wien?	12
IV. Een moeilijke keuze	17
V. Een beteekenisvolle naam	23
VI. Viola	27
VII. Voorgevoelens van Grootje	33
VIII. Een kalme levensavond	37
IX. Vooruitgang en ontwikkeling	41
X. Een trouw hart	45
XI. Hernieuwde vriendschap	50
XII. Weder achtergelaten	55
XIII. Niet meer verborgen	63
XIV. Bloeiend tot zijn eer	67
XV. Van kind tot vrouw	72
XVI. De wilde rotsbloem of, „de bloem op de rots”	76
